

ELOFIZETÉS

HELYREN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

4-betűs polt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM. 337

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda-Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM. 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, május 7.

Mai számunk főbb közleményei:

Műtárost választanak — a kulturpalota könyvtárába
A törvényszéki elnök politikai ellenfele.
Kuriai tanácselnök és ügyvéd afférje.
Testvérgyilkos főhadnagy.
Kossuth Lajos Tivadar testvére betegágyánál.
Vacsorával illusztrált előadás.
Mikor vizsgáznak az aradi választók?
Hogyan ölt Tiepoló grófnő?
Mexikói magyar gyárigazgató Aradon.
Pénzügyi panaszok.
Tarkaságok.

Közeledő veszedelem.

Arad, május 6.

Távoli menydörgés módjára hal-
latszlik ide a fővárosban folyó adó-
kivetés lármája. A kincstár villámai
most még a budapesti iparosok és
kereskedők fejei fölött táncolnak, a
fájdalmakat, ijedtséget és aggodást, a
melyek egybegomolyodnak a pana-
szok és tiltakozások hangjában, nem
mi érezzük, csak azt tudjuk, hogy
az a vihar, amely odafönn a mérgét
kiadja, hozzánk is eljön, s van-e
okunk abban hinni, hogy velünk ki-
méletesebb, enyhébb lesz?

Nem vagyunk azon a nézetten,
hogy az adókivetés ellen okvetlenül
protestálni, a miatt föltétlenül panasz-
kodni kell. A legokosabb népszerű-
ség-szerzés, az adóra dörögni, mint a
mit senki se fizet szívesen. Ezen az
egyszerű fogáson azonban a városok
közönsége túl van. Ahogy a városok-
ban nem képzelhetők el olyan kép-
viselőjelöltek, akik azt ígérnek a vá-

lasztóknak, hogy el fogják engedtetni
az adójukat, ép úgy nem számíthat
hatásra az olyan argumentálás, hogy
az adó minden körülmények között
sok, és azt le kell szállítani.

Az idén azonban két, egymással
erősen szembe hegyezett álláspont
teszi valóban aggodalmassá az adó-
kivetést. Az egyik: a pénzügyminisz-
ter álláspontja, a mely, ha azt nem
is hirdeti nyíltan, ha nem is sejtet,
mégis megérthetővé válik: hogy az
államnak több kell. Ha nem képzelünk
el valamely titkos millió-bányát, ki-
apadhatatlan pénzkutat, a melyből a
pénzügyminiszter az egyre halmozódó
hadügyi terheket fizetheti, a melyek
az újabb és újabb fizetésrendezések,
az elmaradhatatlan beruházások cél-
jaira fedezetet nyújtanak, akkor jog-
gal félhetünk attól, hogy mindezeket
a rendes adóbevételek fokozásával,
szaporításával akarják kiegyenlíteni.

A másik, kevésbé titkolt és láрма
nélkül is hangosan megnyilatkozó ál-
láspont ezzel szemben: hogy az adózó
most még kevesebbet tud fizetni, mint
ezelőtt. Az év elején fölsóhajtottunk
és azt hívtük, hogy bucsut vehetünk a
válságtól. Olcsóbb lett a pénz, meg-
szüntek a háborúk, — jön a konjunk-
tura. A valóság pedig az, hogy az
igazi, a veszedelmes krízis, — csak
most dühöng igazán. A két éven át
tartott küzdelem teljesen fölemésztette
az emberek anyagi ellentálló erejét;
elfogytak a tartalékok, amelyek a
kivonult külföldi tőkék és az elma-
radt keresetek helyét betöltötték. Ha

most már egyszerre vége lenne a
bőjtnek, ha újra tökebőség lenne, újra
megindulnának a forgalmat jelentő
vállalkozások, munkák, új anyaga
lenne a vérkeringésében megakadt
üzleti életnek, ipari forgalomnak: ak-
kor minden jó lenne. De lehet-e er-
ről beszélni?

Nem alaptalan az az aggodalom,
hogy a két év alatt pusztított hitel-
földrengés az existenciák egész sorát,
az ugynevezett adóalanyok nagy ré-
szét elpusztította, és miután az adó-
jövedelemnek nem szabad csökkenni,
ezek hiányzó adóját a megmaradt adó-
zókra fogják háritani, a kincstár vesz-
teségét rajtuk megvenni.

Ilyen helyzetben nem egyszerű,
gyermek-érzésű félelem az, a mely a
budapesti adókivetések felől jövő hi-
rek nyomán a vidéken is életre kell
és nem az adózók tetszését kereső
szó, a mely a védekezésre való ké-
szülődést sürgeti. A védekezésre szük-
ség van, és a védekezésnek nem hi-
ányzanak a módjai. Az állam hü pol-
gárainak gondolni kell a kincstár ér-
dekére is, de joggal megkivánhatják
a kincstár érdekeinek intézőitől, hogy
az igények és terhek megnövekedése
esetében is találjanak módot arra,
hogy a fedezetet akkor kelljen az adó-
zóktól bevasalni, a mikor ezek teher-
bíró képessége javulni fog.

A védekezés módja pedig benn
van az adókivető bizottságok mai szer-
vezetében. Az adókivetés független
polgárok ítélkezése alapján történik.
Az adókivető bizottságok működését

A csóktolvaj.

Irta: Berkes Imre.

Egy piszkos, kis déltiroli falu, az ember
nem igen szeret rá gondolni, pláne, ha a ma-
nőver ostoba izgalmainak az emléke köti hozzá.
Vén házak, sikátoros utcák, buta emberek és
rongyos gyerekek, ez Fondó, valahol a Penegál
hegyjén, amint jelentéktelenül ellapul a nagy
hegy védelmében. A hegy védi-e Fondót, vagy
Fondó e a hegyet, bizony isten egyre megy,
jól megférnek egymás mellett s minket se az
aggasztott, hogy Fondót kell-e elfoglalnunk,
vagy a penegáli nagy szállót. Előre tudtuk,
hogy egyiket se foglaljuk el, hanem egy na-
pon elindulunk Bozen felé, oda se azért, hogy
a Walther von der Vogelweide szobrában gyö-
nyörködjünk, de azért se, hogy a nagy mars-
ban két ember meghaljon s vagy százötven
halálra keseredjék, hanem egyszerűen azért,
mert az ezredes így akarta. A piszkos, kis
déltiroli falu után Bozen. Ezt akarta az ezre-
des s mert épen egy esős éjszakán támadt
ilyen hóborz kedve, ezért gondolok némi szo-
morúsággal a kis Fondóra, vén házaira, a si-
kátoros utcákra s ezek közül arra is, ahol én
laktam s ahol Mária is lakott.

Mária, — a vezetéknevét már nem tudom,
de ez a szerelemben már nem is fontos, —
mint általában az életben a többi Mária is, egy
őreg asszonynak volt a leánya, az apja pedig

harangozó volt a templom szolgálatában. Az
apja vallásos ember lévén, lelkesen haran-
gozott s eközben nem igen jutott ideje arra,
hogy Máriaval sokat törődjék. Mária a vallá-
sosságától e, a harangozástól e, vagy tán épen
mert az apja nem féltette se esőtől, se kato-
nától nagyon szép lánnyá serdült s akkori-
ban tizenhatéves lehetett, ami nagyon jól állt
neki. Jól állt a szőke fejéhez s kissé bárgyu,
de biztató szeméhez és a gyöngéd, finom ter-
metéhez.

Ez volt a gyönyörű Mária, mindössze ennyi
a legszebb leány a piszkos kis Fondóban s
hogy erről az anyjának sem lefűtetett sok
fogalma, azt abból láttam, hogy naphosszat
egvebet se tett, minthogy sárza makarónit és
polentát főzött az éhes katonák számára és
kinos mérgelődéssel szidta azokat, akik meg-
ugrottak a makaroni árával. Máriaék családi
élete tehát bibliai egyszerűségű volt, mert az
ellopott makaroni nem akadályozták meg azt,
hogy az öreg asszonyság tovább is főzzön, az
ura pontosan harangozson és Mária tizenhat-
éves legyen. Hogy is hívták? Bizony isten, el-
feleltem a vezetéknevét.

Este kilenkor rászállt a csönd Fondóra
Mondhatnám, hogy ez a csönd ostoba volt, azt
is az ezredes akarta, mert kilenkor hazafuvatta
a katonákat az alacson szűrőbe és a rossz
szagu istállóba. Kilenkor senki se tudta,

hogy katonák vannak a faluban s ilyenkor tán
a katonák se szerettek azzal dicsekedni, hogy
ők valami különösebb lények. Elvégre nehéz
napok után jó pihenő esik a szuró szalmán, a
dohos levegőben s a jászol alján. De minden-
nap? . . . És ezért ez a csönd még se volt os-
toba, én, a Máriaék kis szobájában lestem ezt
a nagy csöndet, minden nap lestem a ház mély-
séges csöndjét, amelybe szép lassan belevész
minden: a harangzó, a szitok, az éberség, sőt
a gyanakvás is.

És a remény. Nyolc csöndes estén vártam
Máriát, nem jött. Ez a titkos, nagy csönd egyre
biztat engem, szerelmes szavakat suttogott a
fülemben, új lázakat oltott belém, átölelt és meg-
gyötört, de Mária nem jött. Mindennap meg-
ígérte, hogy jön, nappal kölcsönadta nekem a
tizenhatéves fiatalságom minden lobbanását és
este a végtelen csönd lassan visszalopta a gaz-
dag kölcsönt. Nem jött. Buta ez a lány, vagy
gyáva? töprengtem álmatlan fáradt éjszakákon,
gonosz, vagy alattomos; de erre a kérdésre
nem adott választ senki. Se a megvetett ágy,
amely fehér volt és forró, mint Mária arca, se
az ablak eserépvirágai, amelyek meglankadtak
a nyári éjszakákon.

A kilencedik este is csöndes volt, tán a
legcsöndesebb valamennyi közt. Minden hallga-
tott, a lámpa unalmában kialudt, a nyitott ab-
lakon még a levegő is csak úgy lomhán eresz-
kedett be. Vártam be jön-e ma Mária? Nappal

igazságosabbá és tökéletesebbé teheti az a mód, a melyet néhány év előtt Aradon alkalmaztak: hogy az adóki-
vetéshez a kereskedők és iparosok szakmánként *bizalmi férfiakat* küld-
tek ki. Ezek a bizalmi férfiak nem szavazhattak, a döntésben részük nem volt, de segítségére voltak az adóki-
vető bizottságnak abban, hogy az adó-
zók védekezését mint ítélik meg; hogy a maguk szakértő véleményével, tudásával és az adatok fegyvereivel erősítsék meg azt, a mi a tájékozatlan bizottság és a rideg adóreferens előtt egyszerű siránkozásnak, vagy lealkuvó kísérletnek tetszik.

Azonban vannak egyéb módjai a védekezésnek. Az aradi iparosoknak és kereskedőknek nem szabad addig várni, a mikor a bizottságok össze-
ülnek, hanem már most kell figyelni, készenlétbe állani, hogy a ma még erősen takargatott adóemelők kísérletekkel meg tudjanak birkózni.

Csanádmegye közgyűlése. Makóról jelentik: Csanádmegye rendkívüli közgyűlése ma foglalkozott a választói körzetek megállapításával. A közgyűlésen jelen volt Justh Gyula és Návay Lajos is. Napirend előtt Justh Gyula felhívta a közgyűlés figyelmét a mult közgyűlés egy hibájára, amikor Jankovich Lőrincet, a mezőhegyesi állami gazdaság jószágkormányzóját közigazgatási bizottsági taggá választották, holott állami tisztviselő. A közgyűlésnek akkor elkerülte figyelmét ez a körülmény s így Jankovich ma lemondott tagságáról. A szavazókörök megállapításánál a battonyai kerületet hat, a nazylaki kerületet öt, a makói városi kerületet öt szavazókörre osztották. A battonyai körzet megállapításánál Justh Gyula azt kérte, hogy Mezőhegyest Csanádpalotához kapcsolják, hogy ne legyen önálló kör. Návay Lajos, mint a liberális választójog híve, liberális érdekből azt kívánja, hogy minden község külön szavazó kör legyen s ezért ellenzi az indítványt, amit a közgyűlés ezután el is vetett. A központi választmányt választották meg ezután, amelynek huszonnyolc tagja közül tizenöt munkapárti, tizenhárom függetlenségi. A battonyai munkáshá-

zak építésére a Magyar Bank és a Pesti Házai Takarékpénztár tettek ajánlatot. A közgyűlés, mint kedvezőbb ajánlatot, a Magyar Bankét fogadta el.

Pénzügyi panaszok.

(Két tárcsa vitája a képviselőházban.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 6.

A képviselőház mai ülésének előre nagyobb szenzációi ígértek, mint aminteket a valóság beváltott. Az egyik „szenzáció“ az lett volna, hogy Beöthy Pál lemond az elnökségről, de ez az ellenzéki oldalról terjesztett hír ép úgy nem felelt meg a valóságnak, mint az a biztatás, hogy az ülés végén az ellenzék is megjelenik, interpellációt hallgatni.

Preszly Elemér interpellációja és vele az ellenzék is elmaradt, az ülés teljes csendben folyt le.

(A honvédelem költségei)

Simontsits Elemér alelnök az ülést háromnegyed 11 órakor nyitotta meg.

Ifj. Molnár Viktor: Igaz, hogy hadseregünkre sokat költöttünk, de ennek megvan az ellenértéke abban, hogy ma már nyugodtan élhetünk hadseregünk védelmében. Az általános európai fegyverkezés nekünk is kötelességünké teszi erőnk megfeszítését. Létezésünknek két feltétele: az erős hadsereg és az erős szövetség. Ez a két tényező tette lehetővé, hogy érdekeinket megvédhettük a Balkánon. Örömmel állapítja meg, hogy ma már a nép alsóbb rétegeit is áthatja a hadsereg szükségességének tudata, amihez nagy mértékben hozzájárultak a humánusabb szellem is, mely a hadseregben kialakult. Ma már a hadsereg egy magasabb népoktatási tanfolyam. Dicsérettel emlékezik meg a tisztikarról, mely a politikától távol tiszta ambícióval teljesíti kötelességét. Hiába igyekezett az ellenzék egy incidensből kifolyólag szakadást előidézni a katonaság és a polgárság között, ma már átment a köztudatba az, hogy a katonaság csupán fölfegyverezett polgárság. Ezután az altiszti kérdéssel foglalkozik részletesen és az altisztek számára jobb fizetést és megfelelő társadalmi állás biztosítását kívánja. A katonai teendők elvégzésére külön adminisztratív szervezet kíván a közigazgatásban, hogy az esetleges mozgósítás késedelem nélkül történhessen meg. Azt óhajtja, hogy minél nagyobb mértékben

fejlesszék a honvédséget, mert ez a nemzeti szellemnek a hadseregben való térhódítását jelenti. A költségvetést elfogadja.

Vermes Zoltán is azt kívánja, hogy a szolgabíróknál külön hivatalnokot alkalmazzanak a katonai teendők elvégzésére és ezeket csak a volt altisztek közül nevezhessék ki. Megemlíti, hogy a polgárság korében a hadsereggel szemben eddig határozott ellenszenv volt észlelhető, de ezt részben az előbbi védtörvény elavult intézkedéseinek, másrészt a szocialista esznek terjedésének tulajdonítja. Elfogadja a költségvetést.

Simon Elemér a következő szónok. Kor-
szakaikotoknak mondja a véderőtörvény intézkedéseit és csupán néhány észrevétele van. Magyar tenzerésztisztek kinevezését kívánja, mert rendkívül előnyösnek tartja, hogyha a viharok és az elemek háborgása közepette, távol minden kulturától, a tengerészek szívük banatát anyanyelvükön ön-hetik ki. Ezután a honvédnevelő intézetekről beszél.

Karácsony Lajos honvédelmi államtitkár az altiszti kérdéstről beszélt. A Ház a budgetet általánosságban és részleteiben megszavazta.

A gazdasági válságról.)

A pénzügyi tárcsa költségvetését tárgyalta ezután Hegedűs Loránd előadó ajánlotta elfogadásra a költségvetést.

Hantos Elemér a pénzügyi reformot sürgeti. A hitelszervezet helyzete soha nem volt annyira alkalmas a reform keresztülvitelére, mint most. Kijűnt ez az 1913. évi válság alatt, mely a hitelszervezet körében óriási pusztítást vitt végbe. Magyarországnak több bankja van, mint Ausztriának és Németországnak együttvéve. Ebben nyilvánul leginkább hitelszervezetünk betegsége, ez sodorja bele az intézeteket a legkalandosabb vállalkozásokba. Egető szükség van, hogy törvényben mondják ki, hogy 200 ezer korona befizetett alaptőkével kisebb tőkével pénzügyi intézet ne alakulhasson. A hitelszervezet másik baja a gazdasági és kereskedelmi szakképzettség hiánya. A betevők biztonságérdekében szükségesnek tartja a csódtörvény reformját. A betevőknek elsőbbséget kell biztosítani más hitelezőkkel szemben. A betétbiztosítást is keresztül kell vinni. A pénzügyi reformmunkájában azonban legfontosabb az, hogy kiküszöböljék a túlatlanságot és fokozzák az ellenőrzést. Ezért sürgette a revízió intézményét. Magyarországot kivéve, nincs olyan kulturálm, ahol a takarékpénztárak működése és alakulása valamelyes ellenőrzés alatt ne állana. A nemzetiségi pénzügyi intézetek megerősödése az erős szervezkedésnek és a fokozott ellenőrzésnek

megígérte, éjszakára pedig ott maradt a nagy családi szobában. Az asszonyosság mélyen alszik. Az öreg harangozóval álmodik. Miért késik olyan soká? Halkan és némán várakoztam, minden recsenés megijesztett, nem jött.

Észre se vettem, amikor kinyílt az ajtó. Bátor volt s Mária egy pillanat alatt már ott volt mellettem az ágy szélén. A szőke haja le volt bontva, a forró testét csak valami vékony szoknyácska fődte, mezitláb volt. Nem félt. Kezét a vállamra tette s a mosolygó szája perzselte az arcomat, amikor megszólalt:

„Te katona vagy?”

„Az vagyok.”

„És ha nem vagy katona, akkor mi vagy?”

„Akkor? Akkor nagyságos ur vagyok.”

„Nagyságos ur? Azt hittem harangozó vagy, mint az apám.”

„Ha te aradod, akkor harangozó leszek.”

„Nem is az. Mert te ur vagy. És ezért nem is hiszem, hogy szeretsz.”

„Harangozó leszek, hogy elhidd.”

„Az nehéz. Fondóban nem tud más harangozni, mint az én apám.”

„A te kedvedért én is megtanulok harangozni.”

Megcsókoltam a száját. Nyolc éjszaka minden forróságát belecsókoltam a szájába. Többet nem szólt. Elhitte, hogy harangozó leszek. És ez olyan gyönyörű volt, olyan csodás. Hogy Mária az ő tizenhatéves együgyűségével hitt nekem, elhitte csókjaimat, a gyötrődésemet s ebben a pillanatban talán megbánta, hogy nyolc hosszú éjszakán gondolkodott azon, lennék-e az ő kedvéért harangozó, hogy illik-e

ezt éjjel megkérdezni az idegen katonától... Megint végtelen, mely csönd ült a szobában. Minden pillanatért kar volt. Én nem szóltam. Mária se beszélt többet. Tizenhatéves, szerelmes fejét rahajtottá a mellemre s közben ügyesen takargatta b; a meztelen lábát a vékony szoknyácskába.

Az óriási terhes csöndbe belehasított egy kürt. Mária leugrott az ágról, ijedten nézett rám, az ablakhoz futott, aztán kiszaladt az utcára. Izgaviton, lázítóan harsant az ostoba kürt... Az ezredes riadót fúvatott. Hirtelen esni kezdett az eső... Csöpögött, pattogott az ablakon, a kürt pedig ordított... Az utcán veszett szaladgálás ijedt hangok és kardosrompölés... Az istállók szuro szalmájából kibujtak a katonák és szidták a részeges ezredest. Az őrmester pófozta a lustákat. A kürt pedig ordított.

És minden olyan rettenetesen szomorú volt, ez az éjszakai riadó, éppen most a kilencedik éjjel, mikor megfogadtam, hogy harangozó leszek. Valami kimondhatatlan szomorúság volt mindenben, abban, hogy esett az eső, megharsant a kürt, felugrártak a katonák, lóra ült az ezredes s hogy Mária ijedten kiszaladt a szobából. És hogy nekem is ki kellett szaladnom, nem Mária után, hanem a kürt szó után, ez volt a legeslegsomorubb, mert nem voltam semmi, se szerelmes, se nagyságos ur, se harangozó, hanem idomított állat, cirkuszi ló, vagy ilyesmi, amely gépiesen mozog a muzsika után. Rohantam. És egy kicsiny buta hadnagy, akinek nagyon nagy lába volt, rámivalt s belökött a sorba. Az ezredes hozzáuk rugtatott, sz-

szesidott mindenkit s aztán csak annyit mondott, hogy mars...

És minden olyan rettenetesen szomorú volt.

*

Mentünk Bozen felé. Két ember meghalt az uton, de azt nem tudta senki. A Penegal már rég elfodta a Fondót, Bozen végtelen kutjai már régen ránk mérédek, csak egyre mentünk, szakadatlan. A kövek izzadtak, a falakból parázs viritott ki, a hadnagyból már semmire látszott, csak a két nagy otromba lába, kár, hogy a csillagjait nem varratta a lábára... És ekkor közénk rugtatott az ezredes, ez a részeges katonatiszt, aki ellopta a csókjaimat. Pálcajával veregette a lovát és a katonákat. Gazember, gondoltam magamban, minden ellopott csókért ezer halált kéne halnod. Gyűlölettel néztem bele a vörös arcába, a kis piszkos Fondóra gondoltam, a templomra, ahol az öreg harangozik, a polentára, amit az asszonyosság fekete tepsikben sütöget és Mária. Tizenhatéves volt s ez csodálatosan jól állt neki. Jól állt a meztelen lábához, a kerek nyakához és a forró csókjaihoz... A falak izzadtak s a kövekből parázs viritott ki. Lehajtottam a fejemet. Már a hadnagy két otromba lábát sem láttam. Az ezredes rám suhintott a pálcajával.

„Mi bajod? kérdezte a csóktolvaj.”

„Semmi... Csak az ellopott csókokra gondolok...”

„És Mária... Az apja harangozó. Hogy is hívják?”

„Bizony isten, elfeledtem a vezetőknévét.”

tulajdonítható. Pedig a magyar tőke mindenütt még Erdély románlakta vidékén is sokkal nagyobb, mint a nemzetiségi tőke. (Helyeslés.) De a magyar tőke siralmas széttagoltságban áll. Nem látjuk sem a méltányosságot, sem a magasabb nemzeti szempontokat egybefoglaló erejét. Ezért nem tud érvényesülni. A pénzügyminiszter alkotó kedvét nagyban lehüti a mentés kötelessége. Ebből magyarázza a konzervatív pénzügyi politikát, mely adott viszonyok közt egyedül helyes, a beruházásoktól tartózkodó és a takarékoságot emlegeti. Ez a konzervatív politika biztató abban az irányban, hogy hitelszervezetünk szertelen és kalandos fejlődéseinek gátat fog vetni, s a meglevő erőket konzerválja. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés és taps.)

Münnich Kálmán a vasbányászati és kohászat fejlesztését sürgette. A költségvetést elfogadta.

Almássy László szerint helyes, ha emelik a szeszadót és a helyegilletékeket.

Két órákor az elnök az ülést felülgesztette.

(A dohánycsempészet.)

A képviselőház délutáni ülését Simontsics Elemér alelnök negyed ötkor nyitja meg. Ugron Zoltán kéri a pénzügyminisztert, hogy a dohánytermelők érdekeit védje meg a dohánycsempészek ellen. Elmondja, hogy eközeli erdélyi ur egy bölgyvel sétált egy sötét sikátorban, amikor rájuk támadt egy bosnyák katona. Az erdélyi ur revolveréhez kapott, a katona pedig zsebébe nyult és egy csomag dohányt vett elő és ezzel a kiáltással: „Kaufen Sie“, eléje tartotta. (Nagy derűtség.)

Teleszky pénzügyminiszter: Már nekem is kínáltak. (Derűtség.)

Ugron Zoltán a költségvetést elfogadja.

(Pénzügyintézetek reformja.)

Hoványi Géza a pénzügyintézetek reformját sürgeti, de kellő óvatosságot ajánl ebben a kérdésben. A gazdasági válság alatt a pénzügyintézetek nagy szolgálatot tettek és megérdemlik, hogy a reform kiméletes legyen. A költségvetést elfogadja. Több szónok nem lévén, elnök a vitát bezárja.

Teleszky János pénzügyminiszter reflektált ezután a vita során elhangzott megjegyzésekre. A pénzügyintézetek reformját szükségesnek tartja, de anélkül, hogy ez a közgazdasági élet felforgatására vezetne. Meg kell mindenestre várni, míg a gazdasági válság hullámai elsimulnak. Reméli, hogy a részvényjog reformjával és az állami ellenőrzéssel lehetne az ezen a téren felmerült visszasságokat megszüntetni. A magyar közönség nem szokott még hozzá, hogy részvényeket vásároljon, ennek következménye elsősorban az, hogy a gazdáközönség vagyona elvonatik a fix kamatozású papiroktól, a pénzügyintézetek nem tudnak a megtakarított pénzzel mit kezdeni, ezért olyan vállalkozásokba fognak, amelyek nagyon lukratívek és nem tartoznak az illető intézkedések hatáskörébe. Törvényhozásilag kellene tehát elrendelni, hogy a pénzügyintézetek pénzkészletüknek bizonyos részét fix kamatozású papirokba fektessék. Nem lehet egészséges állapot, hogy 1890 pénzügyintézetből 456 pénzügyintézet tárcájában egyetlen értékpapír se volt. Megfontolást érdemel az is, hogy a betétek aránya a pénzügyintézeteknél megfelelő-e a saját tőkének. Nagy baj a visszleszámitolási hitelnek túlságos igénybevétele is, sok vidéki pénzügyintézet ebből valóssággal üzletet csinál és valóssággal áruba bocsátja zsiróját. Ez olyan jelenség, amellyel számolni kell s amelyet sürgősen meg kell oldani.

A múltban hibásak voltak a nagy pénzügyintézetek a vidéki kis bankokkal szemben a válság ideje alatt, de ez leginkább az osztrák pénzügyintézetek részéről történt. A lefolyt gazdasági válság egyetlen megnyugtató momentuma volt, hogy a nagy magyar pénzügyintézetek megfeleltek hivatásuknak.

A bányatörvény revíziójára vonatkozó javaslat készülöben van, ebben a legfontosabb a munkáskérdés, illetve a társulások kérdésének megoldása. A társulásokat mindenestre fentartandónak véli, csak a kor követelményeinek megfelelően kell átfejleszteni.

Rátér az erdélyi földgáz kérdésére. A kutatások arra az eredményre vezettek, hogy van

annyi földgáz, amennyi komoly gazdasági célok megvalósításához szükséges. A furások egyre tartanak. A dohánytermelés kérdésénél kijelenti, hogy a különleges dohány tulajdonképpen olyan, mint a többi, csak üzleti szempontból nevezték el másnak. Meggyőződése, hogy a magyar szivarok sokkal jobbak az osztrák gyártmányuaknál. A dohánycsempészek ellen folyik a harc, az állítólagos gyártmányok, amelyeket csempésznek, javarészt magyar dohányból magyar földön készülnek, s így a jövedék nem károsodik, csak a félrevezetett közönség.

(Teleszky az adóemelésről.)

Ismerteti a szeszadó emelésének okát, majd kijelenti, hogy a nyár folyamán törvényjavaslat készül a kisüstön készült pálinka megadóztatására. Rátér a városi hitelügy kérdésére, amit meg kell oldani a városi fejlődés szempontjából. A kormány a legkomolyabb tanácskozással folytatja a kérdés megoldására nézve, de a városok hiteligénye mellett tekintetbe kell venni a többi jogos hiteligényt is, azért csak arra lehet szorítkozni, hogy a momentán városi igények kielégítést nyerjenek.

Itt a Házban ugyan nem vetették fel, de a sajtóban és a közvéleményben anélkül, hogy kutatták volna, igaz-e, vagy se, azt állítják, hogy a harmadosztályú kereseti adó kivetésénél nagy adóemelést terveznek. Ezzel szemben megállapítja, hogy a budapesti kereseti adó az idei javaslatban 7,900,000 kor. szemben az 1911. évi javaslattal, amely 7,980,000 kor. volt. Bekérte a két napi kivetésről szóló jelentést és ebből megállapította, hogy 1192 adózó közül csak harminc felebbezett. Ezeknek az adója a javaslat szerint 271,000 korona volt, a kivetésben pedig 206,000 korona, tehát husz százalékkal kevesebb. A kereseti adó a költségvetésben 59,200,000 koronával van felvéve, holott 1913-ban a kivetés eredménye 64,600,000 korona volt. A költségvetés elfogadását kéri.

A pénzügyi tárca költségvetését a Ház ezután megszavazza.

Teleszky pénzügyminiszter betérjeszti az 1914-15. évi appropriációs javaslatot. Az elnök indítványozza, hogy a Ház legközelebbi ülését pénteken tartsa meg, napirenden a további intézkedésekkel.

(Az interpellációk.)

Utánérnek ezután az interpellációkra. Preszly Elemér interpellációját törölte s így Giesswein Sándor interpellált az érsekújvári keresztényszociálista gyűlés betiltása ügyében. A betiltó végzésben a gyülekezési jog súlyos megsértését látja, amikor a hercegprímás is elismeri a keresztényszociálisták eredményes működését, akkor egy rendőrkapitánynak nem lehet kifogást emelni a keresztényszociálisták gyűlése ellen. Azután felolvassa interpellációját.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés este nyolc órákor véget.

SPORT.

+ A BEAK. Aradon. Alig mosódtak el a vasárnapi sportesemény emlékei, az Aradi Atletikai Klub újabb sport attrakcióval szolgál vasárnap délután a Török Gábor-utcai sporttelepet immár állandóan nagy számban látogató közönségnek. Tárgyalásban áll a klub az egyetemi ifjak egyesületével s ha a mai nap folyamán a megegyezés létre jön, úgy vasárnap délután a BEAK. jóképességű szimpatikus csapata lesz a sárga fehér dressés csapat ellenfele.

A törvényszéki elnök politikai ellenfele.

(Felmentett szabadkai ügyvéd.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, május 6

Érdekes pört tárgyalt kedden a szegedi kir. ítélőtábla Biró Vilmos elnöklésével. Mukits Simon dr. szabadkai ügyvéd, volt orsz. képviselő, a múlt év április 24-én a szabadkai törvényszékhez egy, a saját irodája szignatúrájával ellátott kérvényt nyújtott be. A kérvényt elintézés végett Denk Tivadar kir. törvényszéki bírónak osztották ki, aki közölte a nála érdeklődő Mukitscsal, hogy nem intézheti el kedvezően a kérvényt, melynek sorsa a tanács határozatától függ. Mukits dr. erre ömagából kikelve, gunyosan ezt a kijelentést tette:

— Sajnálom, hogy a saját nevem alatt adtam be a kérvényt, mert tudom, hogy úgy is elutasítják. Ha más ügyvéd adta volna be, bizonyára teljesítették volna a kérésemet.

A kérvényben ugyanis az ügyvéd egy politikai tárgyú sajtópörben egy munkapárti szabadkai szerkesztő előéletére vonatkozó adatok beszerzését indítványozta. Denk bírót az igazságügyminiszter felhatalmazta a becsületsértési pör megindítására. A szabadkai törvényszék előtt megtartott főtárgyaláson Mukits dr. nem tagadta, hogy az inkriminált kifejezést használta, de ezt nem Denk bírónak értette, hanem teljes egészében Decker Gyula dr. szabadkai törvényszéki elnökre, aki neki politikai ellenfele és aki a tanácsban elnökölni szokott. Decker elfogultságának bizonyítására vállalkozott is Mukits dr., de a törvényszék ezt nem engedte meg, hanem felmentette az ügyvédet a vád alól. Az ügyészesség felebbezése folytán került ez az ügy kedden a szegedi tábla elé, ahol Orosz Pál eladó bíró referálta. Mukits a táblai tárgyaláson is fentartotta, hogy az inkriminált kifejezéseket Decker elnökre vonatkoztatta, aki neki az 1910 iki általános választások óta politikai ellenfele.

— Kis korezmákban sörshordóra állva mondotta ellenem kortesbeszédét Decker elnök ur — mondotta a vádlott. — Elfogultságát bizonyítani is tudom Schossberger József ügyvéddel és Gubányi András gazdálkodóval. Kérem továbbá elrendelni a bizonyítást arra nézve, hogy Decker elnök Kiszely János dr. volt szabadkai törvényszéki jegyzőnek, most zombori kir. alügyésznek megtiltotta, hogy velem érintkezék, mert én vörös posztó vagyok az ő szemében s aki velem beszél, azt nem léptetik elő. Erre tanuim Kiszely dr. maga, továbbá Salánky József dr., jelenleg szegedi táblabíró.

A táblán meglehetősen feltűnést keltett Mukits Simon védekezése. Szabó Gyula dr. főügyész helyettes ellenezte a bizonyítást és kérte a vádlott megbüntetését. A tábla hosszas tanácskozás után elutasította a vádlott indítványát és a felmentő ítéletet helybenhagyta. Az ítélet jogerős, mert a főügyész helyettes nem jelentett be semmiségi panaszt.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

VÁROS ÉS MEGYE

Műtárost választanak —

a kulturpalota könyvtárába.

(A felügyelő bizottság ülése. — Kávéházi asztalok a kulturpalota körül.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 6

A kulturpalota felügyelő bizottsága Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ma délután ülést tartott. Az ülésen a polgármester jelentette, hogy jelentéstétel végett a felügyelő bizottsághoz van átvéve az a kérvény, amelyet hatvanhét törvényhatósági bizottsági tag adott be a kulturpalotai szabályrendeletben felvett műtárosi állás betöltése végett. Az állás betöltésére eddig nem volt szükség, most azonban a kérelem felvetette az ügyet. A műtáros a szabályrendelet szerint felelős a gyűjtemények rendbentartásáért, az ő kötelessége az egyes tárgyak szakszerű elhelyezése, rendezése, továbbá ismertető előadásokat köteles tartani a gyűjteményekről.

A felügyelő bizottság hosszabb vita után úgy határozott, hogy a 2600 korona fizetéssel és 800 korona lakbérrel járó állás betöltését javasolja, de már a pályázatban fentartja magának a jogot, hogy a megválasztandó műtárost — miután a tulajdonképeni műtárosi teendők nem foglalják le idejét — könyvtári teendők elvégzésére is alkalmazza.

Csermák János a Központi szálló tulajdonosának kérvényét tárgyalta még a bizottság, amelyben azt kéri, hogy a kulturpalotának Sallacz-park felőli részén, a járdán és az azon az oldalon elterülő parkrészlet utain asztalokat állíttasson fel, ahol kávéházi és cukrászdai ételket és italokat fogyaszthasson a közönség. Azokon a napokon, amelyeken a közönséget kiszolgálja, napi husz koronát hajlandó fizetni Csermák a városnak. A felügyelő bizottság elhatározta, hogy a szállodának a kulturpalotában az étel elhelyezéséhez kért helyiséget megadja, ha a város közönsége beleegyezik abba, hogy a kulturpalota előtti keskeny járdát és a park utjait a közönség elől kávéházi asztalokkal elfoglalják. A további módosítások megállapítására megbizta a bizottság a polgármestert, hogy tárgyaljon Csermák Jánossal.

Arad város iskolaszéke május 8-án pénteken délután 4 órakor tanítónőválasztó ülést tart, amelyen a következő ügyeket tárgyalja: A törvényhatósági bizottság átirata Tisch Mór drnak iskolaszéki taggá történt megválasztásáról. A tanács átirata az újonnan szervezett polgári iskolai tanítói állás miniszteri jóváhagyásáról. A polgári leányiskola igazgatónőjének kérelme egy új tanítónői állásnak szervezésére vonatkozólag. Előterjesztés több elemiiskolai tanítói állásnak beszüntetéséről. Az évszázó vizsgák megállapítása. Weber Ágoston tanító működési bizonyítványa. Banosák István polg. isk. tanító szolgálattételre jelentkezik. Patáky Sándor és Szántó Lajosné szabadságoltatás iránti kérelme. Az üresedésben lévő polgári iskolai tanítónői állásnak választás utján való betöltése. Indítványok.

A külvárosi utcák rendezése. Varjassy Lajos polgármester ma kapta meg a belügyminiszter leiratát, amellyel a külvárosi utcák rendezéséről hozott múlt évi közgyűlési határozatot a miniszter jóváhagyta. Időközben — a Magyar Bank két és fél milliós kölcsönének felvételével — a város az utcarendezési program végrehajtására szükséges anyagi eszközöknek is birtokába jutott és így most már semmi sem állja útját annak, hogy a munká-

kat mielőbb megkezdjék. A miniszteri jóváhagyás kiterjed a Varjassy Lajos-utca 263.700 korona költségű keramitburkolatára, a Virág, Margit és Süveg-utcák föltöltésére, az Illés-utca burkolására, a Borona utca kövezésének költségeit, illetve a versenytárgyaláson elért egységárat magasnak találta a miniszter és a várost újabb versenytárgyalás tartására utasította.

A kántorok lakbért kérnek. Az aradi római katolikus plébánia kántorai már több alkalommal kérték fizetésük rendezését, azonban ezideig eredménytelenül. A kántorok: Fehérvári Géza és Kálmár Gyula most ismét azzal a kérelemmel fordultak a törvényhatósághoz, hogy csekély 800—800 korona fizetésük mellé — tekintettel arra, hogy stajlojvedelmük évről-évre csökken — lakbért szavazzon meg nekik. A két kántor 700—700 korona lakbér megadását kéri a közgyűléstől.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1914. évi május hó 13-án, d. n. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaboknak. 6. A tanács beterjeszti a közterületeknek felhasználásáról szóló szabályrendelet tervezetét. 7. Özv. Jankó Imréné kérelme lakberleti szerződésnek meghosszabbítása iránt. 8. Nagy János kérelme földhasználati szerződésének meghosszabbítása iránt. 9. A Magyar Aszfalt R. T.-nak nyilatkozata az autobusz által járt aszfalt ut tartását illetően. 10. Jász-Nagy Kun-Szolnok vármegye közönségének átirata gazdaságokban használt mérleg időségi hitelesítése tárgyában. 11. A tanács beterjeszti a mezőgazdasági munkaházakra vonatkozólag megejtett leszámolás eredményét. 12. Brán Györgynek kérelme a tanyája mellett elterülő 6 holdnak bérbevétele iránt. 13. Delessán Milentie földhasználati felajánlása Manuucz Györgyre kívánja átruházni. 14. A városi árvaszékek előterjesztése egy páncélszekrénynek beszerzése iránt. 15. A tiszti ügyészség beterjeszti az ingatlan forgalmi és parcellázó bank r. t. gal utcaterületek átengedése iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 16. U. az Pauzár Sándorral kötött boltberleti szerződést jóváhagyás végett. 17. U. az jelenti, hogy a vásártéren felállítandó hatósági épületre vonatkozólag a szerződést Vandracssek Ignáccal megkötötte. 18. U. az beterjeszti Vandracssek Ignáccal és Schäffer Richárdal a vágóhídi ut létesítése iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 19. Ugyan az beterjeszti Names Gézával, Szokoly Sándorral, Glück Károly és testvéreivel, Szerb Vazullal, Vljakov Demeterrel, Petrev Risztával és Angel Miklóssal megkötött földhasználati szerződéseket jóváhagyás végett. 20. Az A. A. K. kérelme telekbővítés és átengedés iránt. 21. A tanács előterjesztése a téli színház központi fűtése és szükséges átalakítása tárgyában. 22. A gazdasági szék jelentése a zsigmondházi Petőfi csárda eladása iránt. 23. U. az jelentése a fertőtlenítő és világító anyagok szállítása iránt megtartott árlejtés eredményéről. 24. U. az jelentése a könyvkötő munkák elvállalása iránt megtartott árlejtés eredményéről. 25. U. az jelentése a Kurta- és Orovil-utcák sarkán lévő városi teleknek eladása iránt. 26. U. az jelentése a felső temető kertészeti részére szükséges elektromotor felállítása iránt. 27. U. az jelentése az utcajelző táblák szállítása iránt megtartott árlejtés eredményéről. 28. A tanács jelentése a rendőrség részére szükséges nyári ruhák szállításáról. 29. Havács András vámszedő kérvénye a nyugdíjosultak közzé leendő felvétele iránt. 30. Reiner Lipót fogyasztási adóhivatali ellenőr kérvénye családi pótlék engedélyezése iránt. 31. Szlavicssek Tamás vámszedő kérvénye a nyugdíjosultak közzé leendő felvétele iránt. 32. Höhn József rendőrbiztos kérvénye József nevű továbbtanuló fia után családi pótlék engedélyezése iránt. 33. Juhász Gábor nyug. rendőrbiztos kérvénye 200 kor. visszafizetett fizetési előlegének megtérítése iránt. 34. A belügyminiszter leirata a tüdőbetegeket gondozó intézet városi segélyének felemelése tárgyában. 35. A tanács előterjesztése a m. kir. pénzügyigazgatóság által folyó évi január és február hónapban le és előirt állami adónak megfelelő községi adó le- és előírása tárgyában. 36. A tanács előterjesztése Hottar György dr. orvos oklevelének kihirdetése iránt.

TÖRVÉNYKEZÉS

Kuriai tanácselnök és ügyvéd afférja.

(Rosszul sikerült visszaemlékezés.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 6.

A Kuria egyik tanácsstermében szokatlan incidens zajlott le tegnap. A tanács elnöke Tarnay János volt, az ügy pedig, ami tárgyalás alá került, Grünfeld József topolyai tollkereskedő és társainak hitelezési csalása. A tanács helybenhagyta a tábla ítéletét, ami az egyik védőt, Batassa Ármin dr. szegedi szerkesztőt annyira kizozta a sodrából, hogy felidézte ügyvédi vizsgájának régmúlt emlékeit és a következőképen aposztrofálta Tarnay tanácselnököt:

— Méltóságos uram! Husz-huszonöt év előtt, mikor méltóságod volt az ügyvédvizsgán egyik cenzorom, azt a kijelentést tette, hogy bűnpörökben nem szabad a bíróságnak kétségeket fenhagynia! Ez a pör pedig tele van kétségekkel...

A visszaemlékezés a tanácselnökre nem gyakorolta azt a kegyelmes hatást, amit a védő várt tőle. Tarnay izgatottan szakította félbe a beszédét, az asztalra csapott és erőlyesen rászólt az ügyvédre;

— Nem türhetem, hogy az ügyvéd ur itt személyeskedjék és engem aposztrofáljon! Elgészen máshova tartozik az ügyvédi vizsgán való cenzorkodás, mint a bírói ítékezés.

A heves szóváltás, amely a Kuria épületében még egyáltalán nem tudott meghonosodni, a jelenlevők közt nagy feltűnést keltett. Az ügyvéd az incidens után hamarosan befejezte beszédét, védenca pedig néhány évi huzavona után végre megkezdheti annak a pár hónapnak a leülését, amire a Kuria most már jogerősen kötelezte.

§ A megkritizált szentszéki előadó. A múlt évi aradi román zsinaton Marsieu Justin dr. ügyvéd kemény kritikát hangoztatott Olteanu Auréli nagyváradi ügyvéd, szentszéki előadó felől. Olteanu rágalmozási pórt indított Marsieu ellen az aradi járásbírószágon. A bíróság elrendelte a valódiság bizonyítását, amelynek lefolytatása után felmentette az aradi ügyvédet azzal az indokolással, hogy akkor, amikor a vádatat interpellációjában elmondotta, hivatalos funkciót teljesített és így joga volt azokat elmondani. Olteanu felebbezett az ítéle ellen s az aradi felebbviteli tanácsa ma foglalkozott az ügyvel. A törvényszék helybenhagyta a járásbírószágon felmentő ítéletét, de megváltoztatta annak indokolását, amennyiben kimondta, hogy Marsieu drnak nem volt joga mint hivatalos személynek ezeket a vádatat elmondani, mert nem volt hivatalos személynek tekinthető, de miután állításainak valódiságát bizonyította, fel kellett menteni.

§ Gyermeccsempészéssel vádolt bárónő. Bécsből jelentik: Az itteni törvényszéknél ma tárgyalják Zois Mária bárónő bűnpörét. A bárónőt, akinek egy kevésbé ismert zeneszerző a férje, azzal vádolják, hogy gyermekeket csempészett, mert a család másik ágának hitbizományát csak az esetben szerezhette meg, ha fiugyermeke van. Miután a bíróság megállapította, hogy a tett által esetleg okozott kár százezer koronánál magasabb lett volna, leszállította illetékességét és az ügyet esküdtbírószághoz tette át.

Vacsorával illusztrált előadás

(A modern gázfűtés ismertetése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, május 6.

Ma este öt órakor a Központi szálló különtermében érdekes és különös „szemléltető előadást” tartott Friedmann Áron, az Általános Gázizzófény Részvénytársaság tisztviselője a — gázzal való fűzésről és általában a gáz szerepéről a gazdaságban. Mig az előadás tartott, két szakácsnő forgolódott a gázresók körül s mire az előadás véget ért, már fel is találták a — vacsorát, a szép sülteteket, omlós tésztákat, kívánatos főzelékeket.

Már öt óra előtt gyűlni kezdett a publikum, amelynek nagyobb része hölgyekből állott, akik nagy érdeklődéssel szemlélték a gáz takarékos tüzhelyeket s figyelemmel hallgatták kérdezősködve a szerelők magyarázatait. Férfiak csak kevesen voltak s érdeklődés helyett savanyu élcekkel húzták az időt. Amikor az egyik szerelő ép a gázresó számtalan előnyeit sorolta fel, egyik férj megjegyezte:

— Hisz ez mind szép és nemes, de mikor találnak már fel olyan resót, amelyen nemcsak fűtőanyagot lehet takarítani, nemcsak az ételeket lehet ökonomikusabban elkészíteni, de egyúttal — konyhapénzt sem kell adni hozzá!

Egy másik ur ironikusan jegyezte meg:

— Nem hiszem, hogy itt gázzal lesz majd egyáltalán szó!

— És miért nem?

— Egyszerű következtetés az egész. Ha itt gázzal akarnának beszélni, már rég — itt kellene lenni Vajda Pista bácsinak!

A következő perc már megnyugtatta ezt az urat is, megjelent a teremben a népszerű „Pista bácsi” is s így semmi kétség sem maradhatott fenn az iránt, hogy a legkomolyabban a praktikus gázhasználatról lesz szó.

A terem ezalatt egészen megtelt. Az aradi előkelő hölgyvilág számos tagja álta körül érdeklődve a többfajta Gébé-féle praktikus gáztüzhelyeket, az elegáns gázzádiorokat, a csillogó lüsztereket, a komor fürdőszoba-gázkályhákat s vitakozva nézegették az árakat jelző cédulákat, amelyek egyúttal az is rajta állott, hogy az illető tárgyakat mennyi havi díjért adja kölcsön az aradi gázgyár.

Fél hatra egészen megtelt a terem s ekkor Friedmann Áron megkezdte előadását. Egyidejűleg négy gáztüzhelybe begyújtottak s feltették rá a szakácsnők a „vacsorát.”

— Téves az a nézet — mondotta az előadó — hogy a gázzal való fűtés sokba kerül s ezért csak a gazdagoknak való. Ellenkezőleg a dolog úgy áll, hogy eltekintve a kényelmi és tisztasági szempontokat, a gázfűtés még olcsóbb is, mint a szén, vagy fa. Pontos számítás szerint egy négytagú családnál egy héten a fűtés, világítás, fürdés és főzés által fogyasztott gáz ára átlagosan egy korona ötven fillér. De, hogy ezt önök előtt is bizonyíthatassuk, minden egyes tüzhelyt most itt külön órával szereltünk fel. Az órákat most leolvassuk az önök ellenőrzése mellett s ha a vacsora kész lesz, ugyanezek az önök ellenőrzése mellett megállapítjuk, hogy a gázfűtés mennyit tett ki.

Ezután a gázvilágításról beszélt az előadó, s bizonyította, hogy az a legveszélytelenebb, leg-egészségesebb és legolcsóbb. Bemutatta a legújabb találmányt, amely kényelmi szempontból is a vilámosvilágítás mellé helyezi a gázt, egy öngyújtó készüléket, amelynek gombjai segítségével a szoba bármely részéből, sőt már a lépcsőről fel lehet gyújtani a lámpákat s ugyanezek egy gombnyomással eloltani.

A gázzádiorok előnyeiről, majd a gázkályhák helyes kezeléséről beszélt ezután, végül a takaréktüzhelyek használati módját ismertette.

Hét óra felé fejezte be előadását és néhány perc múlva kész is volt a vacsora.

— A sültet, mondotta az előadó, s a tészták, amint méltóztatik látni, pontosan egy óra és tizen-négy perc alatt készültek el.

Ezután a gázfűtést állapították meg:

— Az első tüzhelyen öt személy számára ebéd készült, 2 liter leves, másfél kiló marhasült, burgonya és sárgarépa körítéssel, továbbá biquit tészta. A gázfűtés 755 liter, vagyis 11 fillér. A második tüzhelyen tíz személy számára vacsora készült, két és fél kiló sertéskaraj és egy kiló savanyu káposzta. A gázfűtés 600 liter, 10 fillér. A harmadik tüzhelyen 8 személy számára készült vacsora, 1 $\frac{1}{4}$ kiló tejfölös borjúhús makaróni körítéssel és vajos kifli. A fogyasztás 5 fillér. A negyedik tüzhelyen 10 személy számára készült vacsora, 2 kiló vesepecsenye rostoson, rizs, szalva, sárgarépa, zöldborsó és burgonya körítéssel, továbbá csokoládés-szelet. A fogyasztás 15 fillér volt.

Ezután a pincérek terítékekkel szolgáltak a vendégeknek s a „vacsora” terítékre került. A hölgyek szakértelemmel, de egyúttal kritikus szemmel (vagy innel?) kóstolgatták az izletes ételeket, de a sok jó háziasszony közt egyetlenegy sem akadt, aki kivetni valót talált volna bennük.

Testvérgyilkos főhadnagy

(Ezredorvos és tüzértiszt drámája.)

Távirati tudósítás.

Leoben, május 6.

A Gráccal szomszédos osztrák városkának megint véres szenzációja van: rövid egymásutánban a harmadik. Két hónappal ezelőtt a bányászakadémia egyik növendéke lőtte le pár-bajban a barátját, a napokban megint súlyos sebesüléssel végződött egy diákpár-baj; az éjszaka pedig Menz Félix dr. a 3 Landwehr gyalogos zászlóaljának ezredorvosát fivére, Menz Frigyes tüzérfőhadnagy több revolverlövessel megölte. Menz Frigyes főhadnagy, ki a komáromi 15. tábori ezredhez volt beosztva, tegnap éjjel a hajmáskéri lögyakorlatokról, az éjjeli gyorsvonattal érkezett Leobenbe. Nyugodtan fivére lakására sietett és bekopogtatott. Fivére, aki alsóruhában volt, kinyitotta az ajtót.

Abban a pillanatban, amikor az ezredorvos megfordult, hogy az ajtót betegye,

a főhadnagy, aki közvetlen közelében állott, szolgálati revolveréből szó nélkül hatszor rálőtt az ezredorvosra.

Menz főhadnagy azután kifelé sietett és közben folyton azt kiáltotta:

— Ki innen! Ki innen, különben még egyszer lövök!

A főhadnagy fivére lakásáról a rendőrségre ment és ott átadta a revolvert, a mellyel fivérének megölte. Amikor azt kérdezték tőle, hogy mi indította e szörnyű cselekedetre, így válaszolt:

— Tiszt vagyok és mint ilyen, a tett okát nem fogom megmondani!

Menz ezredorvost három golyó érte. Kettő a nyakába, egy pedig a hátába furdott. A szerencsétlen ezredorvosnak még volt annyi ereje, hogy szállásadójának szomszédos hálószobájába vándoroljon és arra kérte az asszonyt, hogy adja oda neki a revolverét. Mikor az asszony ezt megtagadta, ő maga átvándorolt, hálószobájába, elővette szolgálati revolverét, ágyába feküdt és úgy látszik,

teljes tudatában annak, hogy sebesülései halálosak, szívének irányította a revolverét és elsütötte, amikor berohantak hozzá, már halott volt.

Menz ezredorvos mielőtt szívébe lőtt, szállásadóját megkérte, hogy anyját kiméletes módon értesítse a történetéről. Értesítettek a katonai hatóságot és csakhamar bizottság jelent meg a helyszínén, mely a lakást elzáratta.

Menz ezredorvos harminchét éves volt, egy gráci katonatiszti családból származott. Atyja már nem él, anyja Grázban lakik. Menz dr.-nak még egy fivére van, egy gyalogsági százados, aki szintén Komáromban van helyőrségen.

Menz Frigyes főhadnagy huszonnyolc éves. Kaszárnyafőnökségbe helyezték és tisztársaival szemben is megtagadott minden felvilágosítást arról, hogy mi indította fivérének megölésére. Azt hiszik, hogy a főhadnagy hirtelen elme-zavarában lett gyilkossá. Ezt a feltevést valószínűvé teszi az a körülmény, hogy az utóbbi időben lovaglás közben többször baleset érte. Több ízben lebukott a lóról és agyrázkódást szenvedett. Egy másik alkalommal a ló meg rugta és fején megsebesítette.

A Menz fivére drámájáról a vizsgálat során a következő részletek derültek ki: Menz főhadnagy, mikor Hajmáskérről megérkezett, nyomban ahhoz a házhoz ment, amelyben fivére lakott. Becsöngetett a kapun s mikor a házmesterné a kilétét tudakolta, azt felelte:

— Az ezredorvos ur fivére vagyok.

— Az ezredorvos ur nincs itthon — felelte a házmesterné.

— Dehogyan nincs, egészen bizonyosan tudom, hogy itthon van és okvetlen be kell hozzá mennem.

A házmesterné kinyitotta a kaput, a főhadnagy után ment a lépcsőházba. Az első lövéseket már ott hallotta.

A merénylet után Menz főhadnagy lefutott a kijáratához és az a főtanító engedte ki, aki-nél lakott. Menz revolvergolyói közül az egyik megakadt az ajtóban, kettő a szemközti lévő falba hatolt, egy az ajtóráján ment át, egy a szemközti lévő lakás üvegajtóját furta át. A házbéliek azonnal értesítették a kaszárnyát, ahonnan Hagner főhadnagy két századossal a dráma színhelyére ment és elrendelte a lakás lezárását és őrizését addig, amíg a katonai törvényszéki bizottság meg nem érkezett.

Ma megérkezett Leobenbe a Menz testvérek édesanyja. Már a pályaudvaron szivszag-gató jelenetek játszódtak le s az idős aurinót végül eszméletlen állapotban vitték szállodai lakásába.

Menzné a véresdrámáról idáig csak annyit tud, hogy egyik fiát megölték, arról azonban sejtelve sincsen, hogy a gyilkos a másik fia volt.

Menz főhadnagy a fogságban teljesen nyugodtan viselkedik, állandóan dohányzik s a kaszárnya előtt csoportosuló közönség több ízben látta, amint a főhadnagy szobájának utcára nyíló ablakához jött és hosszasan nézett a lent állókra.

A főhadnagyot többször kihallgatták, azonban még ma délutáni kihallgatásán is megtagadott minden felvilágosítást tettének okáról. Tiszti körökben több verzió kering arról, hogy miért ölte meg a tüzérfőhadnagy batyját.

Legvalószínűbbnek látszik, hogy a gyilkosság oka szerelmi ügy.

A tüzérfőhadnagy Grázban hosszabb ideig viszonyt folytatott egy feltűnő szép urileánnyal, akit feleségül is akart venni, azonban sem neki, sem a leánynak nem volt pénze kaucióra. A főhadnagy fivéréhez fordult anyagi segítségért, az ezredorvos azonban ridegen visszautat-

sitotta a kérést. A szerelmes tüzértiszt ekkor elhatározta, hogy kilép a hadseregből s be is nyújtotta lemondó kérvényét, azonban ezt a kérvényt nem terjesztették fel, mert Menz ezredorvos kivitte, hogy megakadályozzák a főhadnagy kérésének teljesítését. Ugy látszik ez keserítette el a tüzerfőhadnagyot.

Mikor vizsgáznak az aradi választók? (A polgármester hirdménye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 6.

Angel István dr. városi főjegyző hivatalában hetek óta munkában is, aktákban is minden más teendő tetejébe tornyosodnak az új kerületi beosztással, az új választói névjegyzék összeállításával járó feladatok. A múlt héten fejezték be az aradi iskolákban az iskolai naplók lezárását a kiküldött biztosok, akik a város pecsétjével bizonyítják az elemi iskolákban bizonyítványt szerzett tanulók lajstromainak hitelességét. Az új központi választmány tagjai is bőven konferálnak a főjegyzővel a névjegyzék összeállításával járó teendőkről, egy szóval lázasan sűrűg-forr a munka máris. Ma azután közzétették az irni-olvasni tudás vizsgájára jelentkezni kívánó választó-jelöltek számára is a tudnivalókat. Az erről szóló hirdetés szerint:

Vizsgálatra május 17-ikén délelőtt 11 óráig lehet személyesen vagy levél útján a polgármesteri hivatalnál jelentkezni. A vizsgálatokat május 18-ikától folytatólag délelőtt 8-tól 12-ig és délután 2-től 6 óráig tartják meg a városháza tanácstermében, kistermében (anyakönyvi hivatal) és a földszinten lévő (volt pénztári hivatal) nagytermében.

Az irni-olvasni tudás vizsgálata ingyenes, nyilvános és annak igazolására bocsátható a férfinemhez tartozó minden magyar állampolgár, aki huszonegyedik életévét betöltötte. A vizsgálatra bocsátás kérdésében a polgármester határoz. Határozatával szemben felelősséget nem helye. A vizsgálatra bocsátottakat a polgármester jelentkezésük sorrendjében jegyzékbe foglalja, a jelentkezők megvizsgáztatása pedig az ekként megállapított jegyzék szerint történik.

A vizsga eredményét lehetőleg nyomban, de legkésőbb a vizsgázás napján határozatilag hirdetik ki. E határozat ellen sincs felelősségnek helye, azonban sikertelen vizsgálat esetén az irni-olvasni tudás igazolására még ez évben a választókat összeíró küldöttség előtt, a következő évben pedig akár a vizsgáztató állandó bizottság, akár az összeíró küldöttség előtt lehet jelentkezni és ott az irni olvasni tudást igazolni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Mérnök és Építész-egylet csütörtökön, este 7 órakor a Központi-szálloda helyiségében választmányi ülést tart, melyre a tisztikar és a választmány tagjai ezuton is meghívottak. Targysorozat: Tanulmányi kirándulások (Gurahonci Acsev. cementgyár, Sofronyai Máv. fatelítő telep); Mérnök majális előadások (Fasching Antal dr., geodéziai, Székely Izsó vasutépítési szakelőadása) 2 tag felvétele, indítványok. — Virágh Lajos s. k. elnök.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Az 555-ös rendőr, bohózat. (A. bérlet.)

Péntek: Bóském, operette. Bemutató előadás. (B. bérlet.)

Szombat: Bóském, operette. (C. bérlet.)

* Az 555-ös rendőr. Szendrey Mihálynak még nincs moziengedélye, de ez nem képez akadályt és így ma este bemutatta Az 555-ös rendőr című három felvonásos mozibohózatot, egy kopott, rossz filmet, amelynek méterjét két fillérért árusítják a filmgyárosok. A film nyolctól dőcögött negyed tizenegyig, a közönség — voltak vagy harmincan — konstataulta, hogy a Fantomas ezerszer jobb film, mint Az 555-ös, ellenben a moziszinészek elég jól mulattak, különösen mikor Várnay nyolevan két kilóját ketten alig tudták egy ládába beemelni. Ez az emelés különben a film legidegesebb jelenete, amikor is a közönség egyszer és hangosan kacagott. Annyit baráti tanácsként adhatunk Szendreynek, hogy a nyáron ennél különb filmeket mutasson be, mert ilyen filmekkel rossz üzlet a mozi.

H. G.

* Balla Frigyes új festményei. Arad régi és mindig becsületes törekvéssel dolgozó festőművésze: Balla Frigyes az utóbbi időben ismét megtalálta önmagát: fiatalos erővel, felbuzdulással dolgozik, alkot és talán legszebb sikereit éri el új képeivel. Mint annak idején az Aradi Közlöny meg is írta: a Képzőművészeti Társulat tavaszi tárlatán sikerrel szerepelt Balla Frigyes Prosit című érdekes olajfestménye, amely a művész leányát: Balla Hajnit ábrázolja koccintásra emelt pohárral kezében. A hangulatos festményt a tárlatról szóló cikke keretében az Új Idők is reprodukálta. Most pedig a Könyves Kálmán műkiadó társaság fordult az a kérelem Balla Frigyeshez, hogy a Prosit színes sokszorosításának jogát engedje át a vállalatnak. A valóban finom, kedves kép tehát a műkiadó cég terjesztésében ismerteti meg Balla Frigyes Prositját a magyar közönséggel. A fáradságtalan, tevékeny művész különben épen most fejezte be Szalay Károly királyi tanácsosnak az ügyvédi kamara örökös tiszteletbeli elnökének életnagyságu portréját. A kitünően sikerült kép, mely a kamara üléstermébe kerül, a Lengyel-féle butorkereskedés Andrássy-téri helyiségében látható.

* Henny Porten az Apollóban. (Öfensége premiérje.) Asta Nielsen egykori népszerűségét is tulszárnyalja az a szeretet, amely Henny Portent, ezt a végtelenül bájos, szőke szépséget körülveszi. Az a darab, amelyben Henny Porten játszik, biztos sikert hoz a szerzőnek és a filmgyárnak. Az ő végtelenül bájos egyénisége, szinte gyermekes közvetlensége magával ragadja az embert s gondtalan, vidám hangulatba emeli. Hónapok óta nem láttuk Henny Portent az aradi mozisínházak vásznán s így az érdeklődés igen intenzív a csütörtöki fellépése iránt. Öfensége című ötletes vígjátékban játsza el a női főszerepet. A darabot neki írták s így pazar alakítást nyújt. Egy csintalan fiatal hercegnőt kreál s katonatiszti uniformisban is megjelenik előttünk. A poétikusan beállított cselekmény stilszerűen simul Henny Portenhez, akiben megint gyönyörködhetik két napon keresztül az Apolló publikuma. A Henny Porten-képen kívül a vastermelés minden fázisáról készült eredeti mozgófényképfelvételeket mutatja be az Apolló-színház csütörtöki új műsorának keretében.

* A színház közlései. A Bóském. Szomor Emil és Gajary István operetteje az idei szezon egyik legjelentősebb eseménye lesz. Bóském, a kedves zárdai növendék, aki egy szép napon megszökik a zárdából, hogy felkeresse gyerekkori pártját, aki híres festő lett s aki sokféle kalandon ment keresztül, végre is boldog házasságban egyesül ideáljával, meg fogja hódítani a közönséget. Az operette, amely pénteken kerül először színre, egyike a legmodernebb színházi irodalom leghatásosabb slágereinek, amelynek előadása méltán mehet színházi eseményszámba. A kedves melódiaja, csapongó zene mellett a trükkök egész tömege tarkítja a darabot, amely hosszú ideig kedvelt darabja lesz a színháznak. Pompás, csábítóan érdekes újdonsága az operettnek a furlana. Az a tánc, amelyet a pápa ötlete támasztott fel új életre s amely diadalmasan vonul fel, hogy kiszorítsa a tangót. Győző—Nógrádi, Keller—Hampel táncolják a furlanát.

Diósy Nusi és Komjáthy Mici bucsuja. Az idei szezon befejezésével két érdekes tagja a társulatnak mond végleges búcsút Aradnak, az aradi színháznak, közönségnek. A távozó két tagja a társulatnak: Diósy Nusi és Komjáthy Mici. Diósy Nusiról nem kell különösebb dicső-jelzőkkel szólnunk: az ötesztendő Aradon léte alatt a színházi közönség szeretetebe férközött, annak valójában a kedvence lett, úgy, hogy nehezen fog menni a válás. Diósy Nusi ötéves primadonáskodása alatt sok sok élvezetes, művészi órárt szerzett a közönségnek, amikor Nusi megjelent a színpadon, valami élénkség, elevenesség jött vele együtt s pompázóan ragyogó toalettjeivel valóságos frappirozta a közönséget. És most, ötesztendői utlét után Diósy Nusi bucsuzik az aradi közönségtől. A jövő hét estéje Nusiné lesz: a Nemtudomka és Tökéletes feleség operettek vezetőszerepeiben lép fel utoljára Diósy Nusi, akitől Arad közönsége méltóképen, igaz, nagy szeretettel fog búcsút venni. — A másik bucsúzója az aradi társulatnak Komjáthy Mici, aki fiatal kezdőként lépett az aradi színpadra s akinek talentuma itt a szemünk előtt bontogatta szárnyait: Komjáthy Mici itt, az aradi színpadon lett igazi művésznővé, Fájdalmas lesz tőle az elválás, mert Komjáthy Micivel az aradi színtársulat egyik legértékesebb tagját veszti el. A bájos művésznő szintén a jövő héten bucsuzik a Tündériaki leányok Sári szerepében.

Vasárnap délután a Buda gyöngye (Hoheit tanzt Walzer) kerül színre.

A szezon utolsó előadása május 18-án lesz; ez a nap az aradi színpad névtelen robotosaié: ez a karszemélyzet jutalomjátéka lesz. A karszemélyzet a publikum szeretetteljes támogatását viszonzni fogja azzal, hogy érdekes meglepetéssel szolgál az aradi közönségnek, ez a színházi est művészi szempontból jelentős, érdekes lesz.

* A bíró becsülete. (Az Uránia bemutatója.) Egy kiváló olasz drámát mutat be a színház ma. Viharos szenvedélyekkel teli dráma ez, amelyben a szerelem és a gyűlölet forróbbak mindennél és önmaguktól viszik szinte a történetet a drámai kifejlés felé. Egy szegény hivatalnok szerelmes egy gazdag leányba és hogy elvehesse vagyont gyűjt, mire azonban eléri célját, a leány már máshoz ment férjhez, bár szíve még volt jegyeséhez vonzza. És amikor szerelmese visszaérkezik, férje távollétében vendégül látja őt. Ugyanebben az időben gyilkosságot követnek el, amellyel épen szerelmest vádolják. A legnagyobb kétségben van a nő. Becsülete és szerelmének megmentése között kell választania és ő az utóbbit választja. A férj, a vizsgálóbíró kénytelen felmenteni a vádlottat, de összerokad e csapás alatt és mikor baleset következtében meghal, utolsó pillantásával, szemrehányással illeti nejét.

* Jack Hilton, szenzációs dráma, melynek felvételénél Costa Magna filmművésznőt a leopárdok megsebesítették legközelebb az Urániában.

Mexikói magyar gyárigazgató Aradon.

(Az idegen milliomasok országa. — Me- nekülés a háboru elől. — A forrongá- sok oka.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 6.

A mexikói zavarok elől Európába men- kült idegenek közül érdekes ember érkezett Aradra: Farkas Ignác vegyész-mérnök, aki nyolc éve él Mexikó fővárosában, Mexikó-Ci- tyben, ahol több nagy szesz és cukorgyár igazgatója és bérlelője. A harmincegy éves szimpatikus külsejű uriembert Aradhoz is fűzik vonatkozások, amennyiben öccse Farkas Mi- hály dr.-nak, az ismert fővárosi ügyvédnek, Ottenberg Tivadar udvari tanácsos vejének, azonkívül unokaöccse Fisch Kálmánnak, a Neuman-féle szeszgyár vezetőjének. A mexikói gyárigazgató gyönyörű ifju hitvesével, aki francia származású nő, több napot tölt aradi rokonainál, s az Aradi Közlöny munkatársá- nak alkalma volt mindjárt megérkezése után hosszabb beszélgetést folytatni vele.

— Rajtam kívül — mondotta az igazgató — *harminc magyar család él még Mexikó-Cityben. Majdnem vala- mennyien jómódban vannak, a kül- földiek általában könnyen gazda- godnak*

itt, ami érthető is. Mexikóban ugyanis, amelynek kerülete ötször akkora, mint Franciaországé, tizenötmillió ember él, ezek között tizenhárom és fél millió benszülött indus, aki sem írni, sem olvasni nem tud s aki a műveltségnek olyan alacsony fokán áll, hogy a jövőre való gondoskodást egyáltalán nem ismeri. Napi szük- ségletei kielégítésével megszűnt az indusok am- biciója, vagyont gyűjteni nem akarnak s az in- telligencia elsajátítása nincs inyükre. Annyira lusták, hogyba a hét valamelyik napján sike- rült megkeresniök három pesót (egy pesó fél dollár) a hét többi napján már nem is dolgoz- nak, ezért fizetésük rendszeren fél pesó naponta, hogy így legyenek kényszerítve a hét minden napján dolgozni. Ahol a benszülöttek ilyen ci- vilizáltak, ott könnyű tere van az idegenek- nek a meggazdagodáshoz.

A künnélő magyarok is jóformán mind jelentékeny vagyona tettek szert, de ha az ember nem akar szegyenkezni hazája miatt, akkor kénytelen megtagadni magyarságát, mert

Mexikóban az összes cigányokat, törököket, arabokat, örményeket szó- val a világ minden részéből össze- sereglett gyűlevész, nomád életet élő népséget „hungar“-oknak ne- vezik.

Hogy milyen véleménnyel vannak itt a magyarokról, errenézve jellemző az a történet, amely velem esett meg. Egy mexikói uriház- nál voltam vacsorára meghiva, s a ház asz- szonyja, miután udvariasan felszólított, hogy érezzem magam náluk úgy, mintha a saját há- zamban lennék s ők volnának a szolgálaim, ez- zel a meglepő kérdéssel fordult hozzám;

— Mondja uram, Ön nyersen kívánja a húst, vagy Ön is jobb szereti sültén?

Félvad népnek tartanak bennünket s ezt a szomorú véleményt csak az utóbbi időben si- került nekünk, kintlakó magyaroknak megvál- toztatni. Az osztrákokról ellenben nagyon jó véleménnyel vannak, élénk emlékezetükben van még a szomorú véget ért Miksa császár ural- kodása, s császárról mindig a legelismertőb-

ben nyilatkoznak s azt mondják róla: „Jó ember volt, csak a tanácsadói vezették rossz utra.“ 1867. május 31-én Queretaro váro- sában ölték meg a császárt s ezen a helyen a mexikói kormány később kápolnát állított, ahova a kivégzés minden évfordulóján kizarándokolnak az osztrák-magyar kolónia tagjai. Érdekes, hogy az a káplár, aki a sze- rencsétlen Miksa császárnak az utolsó kegye- lemlővét adta, most Mexikó hadügyminisztere, Blanquet tábornok. Hetvenkét tagból áll a Vi- ribus Unitis osztrák-magyar egyesület, amely- nek én vagyok az elnöke. Az osztrák-magyar alattvalók érdekeit különben most Kánia Kál- mán volt külügyminiszteri sajtófőnök védi meg, aki a monarchia mexikói nagykövete.

— Mexikó igen kellemes ország, klímája legjobb az egész világon. A hőmérséklet olyan enyhe, hogy 15 fok meleg van a leghidegebb időben s a legmelegebb hónapokban sincs több 25 foknál. A főváros kétezernégyszáz méter- nyire van a tenger színe felett, de a tenger- színéhez közeledve már más az éghajlat, áp- rilis-május havában 40—42 fok a hőség, ju- nius, július, augusztusban pedig folytonos eső- zések vannak. Havat, jeget, s így persze kály- hákat nem ismernek Mexikóban. Természeti kincsekben roppant gazdag az ország, arany és ezüst termése első az egész világon, réz- termése második helyen áll, petroleum forrá- sai pedig oly dúsak, hogy naponta több mint két millió dollárt adnak ki, erdőségben szintén roppant gazdag az ország. Valóságos csapás- ként sújtja azonban az országot a moszkító szunyog s a kigyóknak különböző fajtái. Leg- veszedelmesebb ezek között az ugynevezett „bibora sorda“, amely a faágon csüng és bá- mulatosan hasonló a színe a száraz ágakhoz, úgy, hogy lehetetlenség megkülönböztetni tőle. A benszülött hozzányul a faághoz, hogy le- törje, s az ágon csüngő kigyó marása követ- keztében egy óra múlva meghal.

Az ipar egészen szabad Mexikóban, sőt még ügyvéd, mérnök vagy or- vos is lehet bárki, minden képzet- ség nélkül,

így természetesen nem tanácsos mexikói orvos- hoz fordulni, ha az ember beteg. Szerencsére él néhány európai orvos is odakünn, akik Né- metországban szereztek diplomájukat.

— A közbiztonság azelőtt semmi kívánni valót nem hagyott hátra, az idegenek nyugod- tan élhettek. A mexikói ember, ha rabol is, soha rablás közben nem öl, s ha éjszaka betör egy házba, amelynek lakói felébrednek, minden ellenállás nélkül megadja magát, mert az a spártai szokás él benne, hogyha olyan ügyetlen volt, hogy rajtacsípték, úgy méltó a büntetésre. Az utóbbi idők zavargásai természetesen meg- változtatták a közbiztonsági viszonyokat, min- den vonat katonai vonat, amely katonai fede- dezettel, ágyúkkal és géppuskákkal halad és minden utasnak puskát adnak felezállásakor a kezébe. A katonákat különben úgy toborozzák, mint régenté nálunk, kötéttel, s még az idege- nek is ki vannak téve annak, hogy besorozzák. Pénzzel azonban szabadulni lehet a katonaság- tól, s általában így mindent el lehet érni, se- hol nem lévén oly nagy a korrupció, mint Mexikóban.

Az összes állami hivatalnokokat meg lehet vesztegetni,

a korrupció testestől-lelkestől meg- fertőzte az országot. Huerta elnök fia például több mint ötvenezer fo- rintot keres évente a kártya és billiárd játék bérletéből, amiért évi ötven forintot fizet az államnak.

Adó különben nincs, hanem minden szám- lából és nyugtából fél százalékot bélyegilleték fejében kell lerónni. Az államférfiak mind va- gyonosak, a képviselőket az elnök nevezi ki s ezek csak áprilisban és szeptemberben gyűnek össze, hogy jóváhagyják az elnök intézkedéseit. Porfirio Diaz harminc évi uralkodása után hetven millió pesó állami vagyont hagyott az országra, az ő magánvagyonra pedig — évi fi- zetése százezer pesó volt — száz millió pesót tett ki. Három év óta Párisban lakik most fe- jedelmi kényelemben.

A Mexikóban jelenleg uralkodó zavarok okát érdekesen, eddig ismeretlen körülményekre visszavezetve ismertette a gyárigazgató:

— Mikor Porfirio Diaznak, aki harminc évig volt Mexikó diktátora, unokaöccse Felix Diaz tábornok Veracruzban fellázadt Maderó elnök ellen, a mexikói kormánycsapatok ame- rikai csapatoktól támogatva elfogták a lázadót, akit csak azért nem lövettek főbe, mert

a szabadkőművesek Maderónál, aki szintén szabadkőműves volt, köz- benjártak, hogy ne ölisse meg sza- badkőműves társát.

Maderó tényleg megváltoztatta a halálos ítéletet és katonai börtönbe záratta Diazot, ahon- nan a múlt év februárjában szabadult ki. Ki- szabadulva ismét fellázadt Maderó ellen s az elnök ekkor Huerta tábornokot, aki szintén sza- badkőműves volt, küldte Diaz legyőzésére. Tíz napi elkeseredett harc után Huerta nem tudta legyőzni a felkelőket s ekkor megegyezett ve- lük abban, hogy közösen elfogják Maderót s ő lesz az új elnök. Maderót és az alelnököt, Pinó Suarez tényleg elfogták s a szabadkőműve- sek ekkor Huertánál léptek közbe, hogy ne ölje meg a két testvért. Taft, az Egyesült Ál- lamok akkori elnöke is közbenjárt az elfogottak érdekében, de Huerta orvul mégis lelövette az elnököt és az alelnököt.

A mexikói szabadkőművesek ezért vád alá helyezték Huertát, de mi- vel benszülött szabadkőműves nem merte elvállalni a vizsgálat lefoly- tatását, engem biztak meg azzal, hogy vezessem a vizsgálatot. A vizsgálat meg is indult, de később, mikor már csendőröket küldött Huerta páholyunk üléseire, abba- maradt a dolog.

Politikai és közgazdasági okokon kívül erre az esetre vezethető vissza az Egyesült Ál- lamok és Mexikó között kitört konfliktus, mert az Egyesült Államok nem akarja Mexikó el- nökének elismerni azt az embert, aki állam- csíny útján jutott kormányra, miután elárulta volt főnökét és megszegte esküjét. Hogy Huerta megszöknék Mexikóból, azt nem hiszem, benn- szülött indián ő, aki önféjűen és makacsul véghez viszi, amit elhatározott. Sokkal való- színűbb, hogy megölik s míg ő el nem távozik helyéről, addig nahezen jöhet létre a béke Mexikó és az Egyesült Államok között.

Farkas Ignác már édesapja mellett, aki egy nagy budapesti szeszgyár igazgatója volt, megszerezte szakismereteit, majd 1905-ben a kereskedelmi kormány kétezer koronás szub- venciójával külföldre ment. Hosszabb ideig asszisztense volt a világhírű Effront dr. brüssz- szeli egyetemi tanárnak, majd Spanyol és Franciaországban tartózkodott, azután az Egye- sült Államokba ment és Mexikóba hívták, ahol ma a tizenhat legnagyobb szeszgyár és három

cukorgyár műszaki igazgatója és bérlője. Ebben az állásában *hatvan-százezer dollárt keres évente a nagyműveltségű uri modoru magyar, aki még néhány napig Aradon tartózkodik s azután nejevel együtt Abbáziába utazik hosszabb üdülésre.* Farkas úgy tervezi, hogy szeptemberben, vagy októberben, amikor remélhetőleg elsimulnak a mexikói bonyodalmak, visszautazik új hazájába, ahol jelentős és előkelő pozíciót foglal el és ahol még nagy fekvőségei, kastélya, vagyona van.

Kossuth Lajos Tivadar testvére betegágyánál.

— A függetlenségi vezér halódása. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 6.

Kossuth Ferenc állapotában mára semmi változás nem történt. A betegség még mindig változatlanul súlyos és különösen a mai éjszaka nagy fájdalmakkal járt. A nagybeteg pártvezért gyötrő kinok lepték meg, alig tudott megmozdulni. Félegyig a szemét sem hunyta le, de azután kevés megszakitással reggel fél hélig aludt. Ébredésekor ismét fájdalmakról panaszkodott. Fél tizkor ott járt a betegnél Müller báró professzor, aki félóránig időzött a Gresham-palotában.

Kossuth Lajos Tódor, akit sürgönyileg értesítettek bátyja súlyos betegségéről, ma délelőtt negyedtizenegyre érkezett meg a déli vasuti pályaudvaron, ahol Sztéryi József és Jakab Sándor dr. titkár fogadták. Amikor le szállt a vonatról igen sápadt volt és látszott rajta a remegés, amellyel a Kossuth Ferenc állapotáról szóló híreket várta. Amikor meghallotta, hogy közvetlen veszélytől nem kell tartani, megkönnyebbült. Nyomban kocsiba ült és a Gresham-palotába sietett, ahol a kegyelmes asszony fogadta. Kossuth Ferencné előbb bement a beteghez, akit előkészített az örvendetes látogatásra. Tizenegy órakor Kossuth magához kérte öccsét, akit könyes szemmel üdvözölt. Alig tartózkodott benn Kossuth Lajos Tivadar pár percig, a beteg elaludt, mire öccse magára hagyta. De már rövid idő múlva Kossuth Ferenc felébredt és újra magához kérte öccsét. Amikor Kossuth Tivadar a szobába lépett, Kossuth Ferenc gyenge, halk hangon ezeket mondotta:

— Isten hozott, köszönöm, hogy eljöttél. Ne haragudj, hogy nem úgy fogadtalak mint szoktam, de nagyon, nagyon beteg vagyok.

Este jelentik Budapestről: Kossuth Ferencet este nyolc órakor Müller tanár újból megvizsgálta. Megállapította, hogy láza nincs, az érverés normális. A nagybeteg állapota stagnál, rosszabbodás nem állott be, de egyformán súlyos állapota. A beteg pártvezér iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. Kossuth Lajos Tivadarnál a délután folyamán társadalmi és politikai életünk számos kiválósága tisztelgett részben személyesen, részben névjegyleadással. Kossuth Ferenc egyáltalán nem akar táplálékot magához venni, úgy, hogy Müller báró kénytelen volt mesterséges uton nyolc deciliter tejet beléönteni. A közérzésben némi javulás észlelhető, amit mutat az a körülmény is, hogy már érdeklődik látogatói iránt és titkárának minden esetben meghagyja, hogy köszönje meg az érdeklődést.

HIREK.

Csernovits Agenor öngyilkos lett.

(A szegedi főmérnök tragédiája.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, május 6.

Szeged közéletének egyik sokat szereplő és szimpatikus egyénisége fejezte be ma este tragikusan életét: Csernovits Agenor ármentesítő társulati főmérnök öt anyagi téren ért veszteségek miatt öngyilkosságot követett el és nyomban meghalt.

Csernovits Agenor a nagynevű Csernovits-osalád tagja évek óta vitt vezető szerepet Szeged társadalmi életében és mint a szegedi ármentesítő társulat igazgató-főmérnöke jelentékeny munkát végzett a vízszabályozások, Szeged teljes ármentesítése terén. A főmérnökön az utóbbi időben észrevehető volt, hogy bántja valami, de senki sem gondolt arra, hogy ezek a gondok halálosan elkészerítik a tett erős embert.

Ma este hét óra tájban tért haza egyedül lakására Csernovits Agenor és bezárkózott szobájába és agyonlőtte magát. Felesége nem volt odahaza, a cselédség a távolabb eső helyiségekben tartózkodott és így senki sem hallotta a fegyver dörrenését. Valószínű azonban, hogy Csernovits nyomban megérkezése után elővette hat lövetű revolverét és szíven lőtte magát. A golyó azonnali halált okozott. Amikor félórával később hazaérkezett Csernovits Agenorné: a dolgozó szobában már a kihült holttestre talált.

Az öngyilkos főmérnök nem hagyott hátra levelet, azonban általában anyagi gondai magyarázzák a tettet. Csernovits ugyanis nagy összegeket vesztett a múlt évben esőbe jutott szegedi gazdasági és iparbanknál.

Csernovits Agenor tragikus haláláról táviratban értesítették testvérét, Csernovits Diodor aradi állami jószágigazgatót is.

Hogyan ölt Tiepoló grófnő?

(A bíróság helyszíni szemléje.)

Távirati tudósítás.

Milano, május 6.

Kedden délelőtt tartották meg a helyszíni szemlét San-Remóban, Oggioni kapitány lakásán. A bíró, az ügyész, az esküdtek és a hírlapírók Onegliából San-Remóban mentek, a pályaudvarról rögtön a Corso Umberto 2. sz. házba, a gyászos tragédia színhelyére. Négy dolgot kellett a helyszíni szemlének tisztáznia: 1. hogy az ágy és az éjjeli szekrény közti kis helyen dulakodhattak-e a grófnő és Polimanti, úgy hogy a dulakodásnak nyoma ne legyen, 2. hogy minő helyzetben volt a holttest, 3. hogy lehetett-e a nagy dolgozószoba a tisztiszoba és a grófnő szerelmeskedésének színhelye, amint azt Polimanti egyik levelében írja és 4. hogy a grófnő a hálószoba ablakából nem kiálthatott volna-e segítségért.

A grófnő a helyszíni szemlénél nem volt jelen. Különösen a grófnő hálószobáját vették jól szemügyre, a gyermekszobát és azt a folyosót, amelyik a gyermekszobát a konyhától elválasztja. Megállapították, hogy a gyermekszobában az éjjeli szekrény egy méternyire van az ágytól. Pontosan megvizsgálták az éjjeli szekrény fiókját, amelyből a grófnő a revolvert elővette. A hálószobában, ahol Polimanti és a grófnő dulakodásának első része lefolyt, semmi különöset sem találtak. A dolgozószoba egy nagy terem, minden díszítés nélkül, benne néhány láda és bőrönd. Giauliami dr., aki Oggioni kapitánnyal együtt elsőnek ment be a lakásba a véres tett után, pontos fölvilágosítá-

sokat adott Polimanti holttestének helyzetéről. Lábai a gyermekszoba küszöbén voltak, feje pedig az emlitett folyosó innenső oldalán. A helyszíni szemlének két órakor volt vége.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Változékony idő várható, zivataros esőkkel és a hőmérséklet csökkenésével. — Sürgönyprognózis: Változékony, zivatarok, hűvösebb.

— A király állapota. Bécsből jelentik: A király ma egész nap kitűnően érezte magát, a javulás most már állandó és ha a jó idő állandó lesz, az uralkodó legközelebb a Kammergartenban sétálhat.

— Az államvasutak elnökgazgatója Aradon. Tolnay Kornél, a Magyar Államvasutak új elnökgazgatója azt tervezi, hogy meglátogatja az összes vidéki üzletvezetőségeket. Hétfőn Szegeden járt, ma pedig a temesvári üzletvezetőség ügyeit vizsgálta felül. Hogy Aradra mikor kerül a sor, azt még nem tudják az üzletvezetőségnél. Annyi bizonyosnak látszik, hogy a hét folyamán nem jön ide.

— Vilmos császár a konopisti kastélyban. Prágából jelentik: Az itteni lapok arról kapnak hírt, hogy még e hó folyamán Vilmos német császár a konopisti kastélyban meglátogatja Ferenc Ferdinánd trónörökösét s néhány napig vendége lesz.

— Az egyetem tót professzora. Budapestről jelentik: A budapesti egyetemen felállítandó tót tanszék tanára minden valószínűség szerint Jedlicska Ferenc volt országgyűlési képviselő lesz.

— A fiumei kikötő tarifakedvezménye. Budapestről jelentik: A fiumei kikötő tarifakedvezményének megvonása ügyében Vio Antal polgármester vezetése mellett ma nagyobb fiumei küldöttség jelent meg Harkányi János báró kereskedelmi miniszternél. A küldöttség szónoka a miniszter előtt kifejtette azokat az okokat, amelyek szükségessé teszik, hogy a tarifa kedvezmények ne vonassanak meg és kérte a minisztert, hogy ilyen értelemben járjon közre. A miniszter kijelentette, hogy méltányolja Fiume érdekeit és gondoskodni fog, hogy a tervezetet a szakközégek alaposan áttanulmányozzák.

— Halálozás. Horváth Arnold a régi Népszínház ismert és kedvelt művésze, aki évek előtt aradi színpadon is szerepelt, Budapesten 54 éves korában elhunyt. Halálát özvegye, leánya: Horváth Lanke színművész és rokonai, ezek között az aradi Hecht-család gyászolják.

— Delegációs ebéd. Budapestről jelentik: Tisza István gróf és neje ma délben a miniszterelnökségi palotában delegációs ebédet adtak, amelyre hivatalosak voltak Berchtold gróf külügyminiszter, Stürgkh gróf osztrák miniszterelnök Hazai és Harkányi miniszterek, Zichy Ágost gróf, a magyar delegáció elnöke és több osztrák és magyar delegátus.

— Függetlenségi a szerb nemzetiségi pártban. Ujvidékről jelentik: A Zasztava közlése szerint Beck Lajos függetlenségi képviselő Károlyi Mihály gróf megbízásából a nagykindai szerb nemzetiségi párthoz levelet intézett, amelyben tudatja velük, hogy a függetlenségi párt Polit Mihály jelöltsége mellett foglalt állást és a kerületben élő magyarokat ilyen értelemben informálta.

— Házasság. Domsitz Lajos május hó 9-én délután 5 órakor tartja esküvőjét a minorita templomban Schäffer Margittal, Szäffer József könyvkötő leányával Aradon.

— Az egyetemi sebészi tanszék betöltése. *Budapestről* jelentik: Azokon a tudós körökben szokatlan izgalmakon át, melyekkel az orvos-egyetem sebészeti tanszékére való jelölés járt, a sebésztanárság hosszasan huzódó ügye elérkezett a végleges elintézéshez. A megbízható helyen szerzett értesülés alapján jelenthetjük, hogy egy héten belül megtörténik a döntés, amely a tudományos világban és az orvosi körökben valószínűleg megnyugvást fog kelteni. Réczey professzor utóda Verebely László dr. lesz, aki nemcsak kitűnő sebész, hanem elsőrangú didaktus is. Első asszisztens korában tartott egyetemi előadásai annak idején általános föltűnést keltettek s híruk az ország határán is tulterjedt. Legveszedelmesebb ellenfele Verebely doktornak Kuzmik Pál dr. volt, annyira, hogy a legutolsó pillanatig kétséges volt, ki ül be kettőjük közül Réczey professzor árván hagyott katedrájába. Mértékadó faktorok azonban minden befolyásukat latba vetették Kuzmik kinevezése ellen. Az ügyet Verebely javára az orvosi fakultás dékánjának Tisza István gróf miniszterelnöknél történt intervenciója döntötte el véglegesen.

— Nincs Aradon koleragyanus megbetegedés. Ma délután az a hír terjedt el a városban, hogy a várban a mai nap folyamán koleragyanus megbetegedés történt. Kérdést intéztünk e tekintetben Tisch Mór dr. tiszti főorvoshoz, aki meglepve jelentette ki, hogy a megbetegedésről nem hallott semmit, holott ha azok tényleg megtörténtek volna, arról a katonai hatóságnak elsősorban őt kellett volna értesíteni. A közönség megnyugtatóására a katonaeorvosokhoz is kérdést intéztünk, akik szintén kijelentették, hogy a hír nem felel meg a valóságnak.

— A román komité határozatai. *Désről* jelentik: A román komité ma Mihályi Tivadar bázában ülést tartott, amelyen Mihályi elnöke alatt részt vettek Pop C. István dr., Vajda Sándor, Lukáciu László dr., Lengierou János, Moldován Valér, Braniste Valér és Onisor Viktor. A komité hosszabb vita után elhatározta, hogy a hajdudorogi püspökség ügyében a statuskvó helyreállításáért az akciót kitartással folytatják, a választói névjegyzékek összeállítása és a román nemzetiségi párt újjászervezése érdekében nagyszabású akciót kezdenek. A komité kijelenti, hogy a nemzetiségi párt egyetért Vajda Sándornak a képviselőházban és a hírlapokban közzétett felvilágosításaival, ugyiszintén magáévá teszi azt a nyilatkozatot, amelyet Vajda és Tisza közti ügyben Pop C. István és Mihályi Tivadar tettek.

— Kétszáz mohamedánt keresztre feszítették. *Durazzóból* jelentik: A kormány tegnap táviratot kapott, amely az epirusiak borzalmas kegyetlenkedéséről számol be. A távirat szerint Tepelenétől délkeletre, Hormovában az epirusiak kétszáz mohamedán munkást foglyul ejtettek, elvonszolták őket a szomszédos Hodra községbe és az ottani orthodox templomban mind a kétszázat elevenen keresztre feszítették, azután rájuk gyújtották a templomot. Az albán csendőrök tegnap két nappal a szörnyű tett után, megszállták Hodrát és ráakadtak a szerencsétlen áldozatok holttesteire. A rémes kegyetlenkedés híre mindenfelé nagy elkeseredést támasztott.

— Nagy vasúti katasztrófa Brünn mellett. *Brünnből* jelentik: Este tíz óra felé a Preranból Brünnbe közlekedő személyvonat, amint Szokolnica állomást elhagyta, összeütött egy az állomáson veszteglő tehervonattal és egy személyvonattal, amely éppen behaladt az állomásra. A személyvonat több kocsija teljesen rommá lett s a romok alatt igen sok utas volt. Mint eddig megállapították, harminc súlyos sebesült és nagyon sok könnyen sebesült van. Halottáldozata nincs a katasztrófának. Éjjel segítővonat jött Brünnből s idezállította a sebesülteket.

— Orvosi hír. *Hecht Arnold dr.* kerületi tiszti orvos szabadságáról visszatért és rendelését újból megkezdte.

— A román kérdés az osztrák delegációban. *Budapestről* jelentik: Az osztrák delegáció ma kezdte meg a vitát a külügyminiszter expozéja felett. Először Batquehen báró előadó szólalt fel, utána pedig Bernreiter delegátus a magyarországi román kérdéssel foglalkozott, kiegészítve, hogy nem akar beavatkozni Magyarország belső ügyeibe, azonban ennek a kérdésnek külpolitikai vonatkozásai is vannak s így joga van ezzel a delegációban foglalkozni.

— Az aradi vegyvizsgáló állomás véleménye alapján a rendőrbírósg a két kávékereskedőt ítélte el zománcozott kávé forgalombahozásáért. A t. vásárlóközönségnek ezuton is szives tudomására hozzuk, hogy cégünk az említett kereskedők között nem szerepelt, miután mi csakis frissen pörkölt és nem zománcozott kávé árúsítunk. Atlantika kávé és teabehozatal.

— Akadémiai előadás a Szekfü-könyvről. *Budapestről* jelentik: A Magyar Tudományos Akadémia ma délután öt órakor Berzeviczy Albert elnökletével nagyülést tartott, amelyen megállapították a vasárnap délelőtti ünnepélyes közgyűlés programját. Hétfőn, 11-ikén fogja megtartani Ballagi Aladár nagy érdeklődéssel várt előadását Szekfü Gyula Rákóczy könyvről, amelynek megtartását egy ízben már elhalasztotta.

— Huerta szökni készül. *Verakruzból* jelentik: Ma egy Jemmings nevű térfia érkezett ide, aki engedélyt kért, hogy hét millió arany és ezüstpénzt elszállíthasson az országból. Azt hiszik, hogy Jemmings Huerta megbízottja. Mexikó elnöke ingadozni érzi a talajt lába alatt és azért akarja vagyonát külföldön elhelyezni, hogy később megszökhesen. A városban elterjedt hírek szerint Mexikó Cityben fellázadt a helyőrség. A lázadás Huerta ellen irányul. A kormánycsapatok és a lázadók közt utcai harcok folytak.

— Az új biborosok. *Bécsből* jelentik: A Pol. Korr. római jelentése hivatalosan is megerősíti azt a hírt, hogy a május 28-iki pápai konzisztórium hét új biborost kreált, köztük Csernoch János dr. hercegprimást. Az új kardinálisok az intranzigens lyoni érsek kivételével a mérsékelt, szabadelvűbb irányzat hívei.

— Fegyelmi ítélet miatt lemondott városi főmérnök. *Makóról* jelentik: Pekánovich Dániel városi főmérnöknek a polgármesterrel konfliktusa támadt, amelyből kifolyólag fegyelmit kért maga ellen. A fegyelmi eljárás lefolytatásával a polgármestert bizták meg, aki ma hozott ítéletében megállapította, hogy a főmérnök felületesen járt el és ezért száz korona pénzbüntetésre ítéli. Az ítélet után a főmérnök beadta lemondását.

— Tanítók és tanárok nyugdíjügye. *Budapestről* jelentik: A képviselőház közoktatási bizottsága ma délután Herczeg Ferenc elnöklésével ülést tartott, amelyen Jankovich kultuszminiszter és Hosszay államtitkár is résztvettek. Az ülésen Martonffy Márton előadó ismertette a tanítói gyám és nyugdíjintézet, továbbá az országos tanári gyám és nyugdíjintézet 1912. évi jelentését, amit a bizottság tudomásul vételre ajánl a Háznak.

— Szerencsétlenség a lakodalmon. *Makóról* jelentik: Tragikus szerencsétlenség történt ma egy lakodalmon. Kust Erzsébet ma tartotta esküvőjét Temes Pallal s a lakodalmi menet régi szokás szerint kocsin, zeneszóval vonult az anyakönyvvezető elé. Utközben a menyasszony kocsijának lovai megbokrosodtak, a leány a kocsiból kifordult és agyrázkódást szenvedett. A szerencsétlen menyasszony haloklik.

— Leesett az ablakból. A Kurticsi-uton lévő államvasúti munkáslaktaegyében özvegy Timák Antalné, született Szokai Zsuzsanna ötvennyolc éves napszámosnő ablakot tisztított az első emeleten. Tisztítás közben az ablakdeszkára tett zsámolyon állt, amely megcsúszott alatta és lezuhant a földre. A szerencsétlenül járt asszonyt a mentők szállították be a kórházba. Ha belső sérüléseket nem szenvedett, akkor rövidesen felgyógyul, de ellenkező esetben a balesetet könnyen életével fizeti meg.

— Adományok a szegénytanulóknak. Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesületnek Vojtek és Weisz drogeria-cég 10 koronát és N. N. 5 koronát adományozott, melyért ezuton mond köszönetet Hauser Károlyné elnök.

— Pap Lajos fogorvosi gyakorlatát Andrásy-tér 20. szám alól, Andrásy-tér 7. szám alá (Réthy-ház, Minorita-templommal szemben) helyezte át. 2926

— Bérma ajándékok kiváló minőségben tulhalmozott raktár miatt mélyen leszállított legolcsóbb árakon Weinberger Ferenc ékszerésznél, Andrásy-tér 20. Fischer Eliz-palota. Telefon 439. 3063

— Női gummiköpenyek legjobb angol gyártmány, ára már 25 koronától kezdve rendkívül nagy választékban Radó Gyula áruházában. 2057

— Aki hozzátartozóit kellemes meglepetésben óhajtja részesíteni, az sziveskedjen Freimann Testvérek Weitzer János-utca 9. sz. a. levő műképkereskedését felkeresni, ahol szép választék van Madonna-képekben, rézmetszetek, olajfestmények és akvarellekben. Feltűnő olcsó árak. 2066

— Antik butorok, régi porcellánok, biedermeier poharak és más, ezen korból származó tárgyak eladatnak Braun Miksa cégnél Arad Boros Béni-tér 2. Hétköznapokon 5-től 7-ig.

— Ha rosszul érzi magát, igyék egy üveg eredeti Kárpái-féle epenajtól, mely a legkitűnőbb fájdóomnőkült gyomortisztító hárszer. Ize édes, hatása gyors és biztos 1 üveg utasítással 40 fillér. 12 üveg franco K. 480. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpái Janos gyógyszerárban Arad, Boros Béni-tér. 14

— Gyermekkocsi gyári raktár Fischer-féle Nagyáruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischernél legfinomabb, legmodernebb és lelegegánsabb gyermekkoszik 20%-al olcsóbbak lettek.

— Footballok, footballcipők, tenniszverők, nagyválasztékban és legolcsóbban Hegedűs Gyula cégnél Arad, Andrásy-tér 16. Telefon 506. 1321

— Tenniscipők urak és hölgyek részére. Angol vászon sétacipők és a világhírű Chasalla Kneip-sandalkok már megérkeztek Weinberger János kizárólagos cipőraktárába. 2271

— Urak ruháikat olcsón és divatosan csak a posztó gyári raktárban szerezzék be Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17. 2395

— Házber könyvek Pichlernél Szabadság-tér 1. kaputok. 2793

TARKASÁGOK.

(Az új szobaleány.) Egy aradi uricsaládnál nemrég új szobaleány állt szolgálatba. Csinos, széke, pirosképű leány és a fenékrötös fekete ruha szobaleányi uniformisa pompásan illett neki, csak az az egy baj van vele, hogy faluról jött és teljesen tájékozatlan a városi szokásokkal. Legutóbb nagy vacsora volt a háznál. Késő éjjel oszladoztak a vendégek és a háziasszony fáradtan vonult szobájába, amikor berontott izgatottan a szobaleány és egész marokra való ezüstpénzt: koronát, két koronást, öt koronást terített le az asztalra:

— Tessék nagysága! — kiáltotta. — Mindenki megfizette nekem a vacsorát, mielőtt elment, de egy magas cilinderes ur adós maradt, tőle tessék majd elkérni a pénzt, ha megint eljön!

(Az ideges utas.) A városi kávéházban mesélték ma ezt a jellemző kis történetet: Budapest, a Károly-köruton csilingelve csördül a villamos. A kalauz végig jár a zsufolt kocsin. Egy ur szó nélkül átad egy koronát a kalauznak.

— Hová tetszik? — kérdi udvariasan a vilamos embere.

Az utas válasz helyett csak bök egyet az ujjával az levegőbe.

— Nyolcas egyenes? — találgatja a kalauz. Tagadó gesztus a válasz.

— Szakaszt?

— Már tudhatná! — mordul meg idegesen az utas. — Hát ugyan hová mehetek én?

— Igen is kérem, már tudom — siet a vilással a kalauz. — Tessék parancsolni: huszonégyes átszálló a Lipótmező felé!

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Kimutatás

Az Aradi polgári takarékpénztár részvényfarsaság

zálogleveleiről

(az 1876. évi XXXVI. t.-c. 29. §-a értelmében.)

Az 1914. évi április hó 30-iki állomány szerint kitesz:

Az intézet forgalomban levő zálogleveleinek összege . . . K. 5,946.200.—
 A záloglevelek biztosítására szolgáló kölcsönök összege K. 6,085.219'71
 Az ingatlanok értéke, melyek alapján a kölcsönök engedélyeztettek . . . K. 17,623.969'60
 A záloglevelek külön biztosítására szolgál ezen felül a takarékpénztár tulajdonát képező külön záloglevél-biztosítéki alap, mely a következő értékekben van elhelyezve:

527.000.— K. n. é. magy. kor. járadék 4% os á 80'— . . . K. 421,600.—

Kelt Aradon, 1914. évi május 6 án.

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

8042

Igazgatósága.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Magyarországi értéktőzsde

Budapest, május 6.

Készárú.

Amerika egy féllel olcsóbb. Kínálat, vételkésv megfelelő, 30 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buxa 1914. májusra	13 27—13 28	13 27—13 28
Buxa 1914. októberre	12 04 12 05	12 04—12 05
Rosa 1914. októberre	9 72—9 73	9 68—9 69
Tengeri 1914. májusra	7 20—7 21	7 19—7 20
Zab 1914. októberre	8 22—8 23	8 20—8 21

Az árak 50 kilónként számítás.

Budapesti értéktőzsde (május 6.)

Osztrák hitel	609.50
Magyar hitel	798.—
4% koronajáradék	81 05
Osztrák-magyar államvasút	725.—
Jelszlogbank	405 75
Lezámitolóbank	499.75
Hasi Bank	477.—
Magyar Bank	482.25
Kereskedelmi Bank	8825.—
Rimamurányi	838 50
Balgótarjáni	701.—
Köszuti Vasút	602.—
Városi Villamos	820.—

Bécsi értéktőzsde (május 6.)

Osztrák hitel	630.50
Magyar hitel	798.—
Osztrák-magyar államv.	700.50
Déli vasút	98 25

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök 1914. évi május 7-én:

A) Bérlet. A) Bérlet.

Az 555-ös rendőr.

Bobózat 3 felvonásban. Irta: Mc. Hugh Augusztin. Fordította: Harsányi Zsolt. Rendező: Delli Lajos.

SZEMÉLYEK:

Travers	Delli Lajos.	Wilson	Barics Gy.
Be-ti-tó	Virág L.	Burtonné	Benkőné.
Stopp	Várnay Jenő	Sonal	Komjáthy M.

Közdete este 8 órakor.

NYILTÉR.

APOLLO SZÍNHÁZ.

ZRINYI-UTCA. (BÁRÓ BOHUS-PALOTA.)

Csütörtökön, pénteken, szombaton

HENNY PORTEN

sorozat

Öfensége

szellemes vígjáték három felvonásban és

Vastermelés

érdekes és tanulságos eredeti helyszíni felvétel 2 felvonásban.

Az előadás fél 6 órakor kezdődik és folytatólagos.

27

Berson

9247

Dr. Molnár Oszkár

ügyvédi irodáját

Karolina-utca 8. sz. I. em.

helyezte át.

9248

O Cs. Kir. Fensége József Főherceg udvari szállítója.

Szabó Albert

ARAD, Andrassy-tér 16.

Városi és megyei telefon 239.

Megérkeztek a legjobb, legújabb kivitelű

6221

jégszekrények.

Legolcsóbb és legnagyobb raktár

Üveg, porcellán, lámpa, mennyaszonyi kelengye, nászajándék, konyhafelszerelés, vendéglői- és kávéházi berendezések.

Mélyén leszállított árak:

Vizkészlet 1 korsó 6 pohárral	150
Borkészlet 1 palack 6 pohárral	140
Likorkészlet 1 palack 6 pohárral	1—
12 drb vizes pohár csiszolt üveg	140
12 „ boros pohár	120
12 „ likörös pohár	120
1 felszolgáló állvány 6 tányérral	120
1 cukortartó	40
1 felszolgáló tál 6 tányérral mély v. lapos	120

Porcellán edény, kárlsbádi gyártmány

6 pár finom színes kávé- v. teacsésze	3.—
6 személyes kávé- vagy teás-készlet modern forma aranyozva és festve	7.50
6 személyes étkező-készlet 26 drb csodaszép forma aranyozva és festve	14.50
1 remek szép angol mosdókészlet diszesen festve	9.—
1 legújabb divatu porcellán mosdókészlet aranyozva és diszesen festve	14.—
1 majolika tészta-tál 6 tányérral diszesen festve	3.—

Alpaca evőeszközök eredeti gyári árjegyzék szerint.

Nagy választék villany- és légszuszosillárokban. — Legjobb minőségű Wolfram izzólámpák.

Képkeretezések a legújabb kivitelben gyorsan készíttetnek.

Legnagyobb épület üvegezési vállalat.

Nikotinmentes dohányárak és különlegességek

Jég- szekrényeim

2804
60%
jégmegtakarítással

Sikerült egy oly jég szekrényt gyártanom, amely kevés jég-szükséglettel kitűnően hűt-
nek. Kentesek, mézárosok,
vendéglősök és magánosok
szíves figyelmébe ajánlom

jég szekrény árjegyzékemet,

melyet kívánaira ingyen és
bérmentve küldök. Használj
jég szekrények ujakra becse-
réltetnek és kijavítva ismét
jutányos árért eladatnak.

Kohn József

bádogos, vízve-
zeték berendező
Aradon

Gyártelep Balthyány-utca 32.
Városi és megyei telefon 333.

Saját készítményű
férfi, női- és gyermek-
Sandal-cipők

nagy választékban, ugy-
szintén fehér vászon és
bőr utcai cipők, jutányos
árért kaphatók az 2957

Aradi Cipőtermelő Szövetkezet üzletében Szabadság-tér 10.
Ugyanitt nagy választék van a legújabb divatu színes cipőkből is.

Megérkeztek

a legújabb női model, ta-
gál, lószőr és szalma-
kalapok. Elvállalok spe-
ciális női kalap átvarrá-
sokat és festéseket min-
den divatszínben a legújabb mo-
del után és Panama kalapok
vegvi tisztítását is.

Férfi kemény-, puha-
és gyermek kalapok
nagy választékban, ol-
csóbbak, mint bárhol.

Első aradi villanyerőre beren-
dezett Posztó és Szalmakalap
gyártás nagyban és kicsinyben.

Bittenbinder Konrád
Arad, Deák Ferenc-utca. 42

A szépségápolás titka a használandó
szépitő szerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőese
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készít-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fill-
lér. 1 tégely krém 1 korona

Színes arceporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna. Színházi vagy este
kávéházi világításnál csodás hatása.

Kapható: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

az elasztikus
PALMA cipősarok
figyelje
meg
TARTÓSSÁGÁT

9261

Messenger Boy

vállalat.

Kerékpáros gyorsküldöncök
Deák Ferenc-utca 8. sz.
Telefon 818.

Levél- és csomagkézbesítés. Egyesületek-
nek tagdíjbeszedés. Adófizetések eszközü-
lése. Lakásnyilvántartás. 2340

Egy óra
reklámképen!

Aki ingyen akar egy órát, még
hozza elegáns precíziós-órát
urak vagy hölgyek részére, vá-
lasztás szerint, írjon azonnal az

UHRENHAUS fr. SCHMIDT PRAG, WEINBERGE 554.

Kalmár József

villanyerőelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 247.

Ajánlja

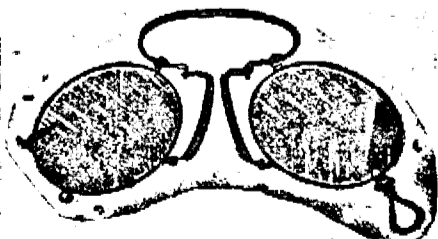
költözők figyelmébe
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fő-
csedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszító vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkekét. 461

Grosz Sándor

szakoptikus Arad, Szabadság-
tér 17. szám földszint udvarban.

Ajánlom a n. é. közönség szí-
ves figyelmébe szépen berendezett
és dusan felszerelt optikai raktá-
ramat, továbbá első osztályú üveg-
és valódi hegyi kristály lencsésimet.
Készítek mindennemű szem-
üvegeket, orrszűrőt és lorgnettet,
ugyszintén szemüvegeket orvosi ren-
delet szerint a legpontosabban.

Elvállalok optikai javításokat
és vidéki rendeléseket pontosan és
olcsóbban mint bárhol. 3001

Üzlet áthelyezés folytán meglepő Németh divatáruháza

alanti olcsó árai:

Pepita szöveteket már	—80
Gyönyörű nyári kosztüm már ...	2-55
Valódi gyapju szövet fek. és sötét- kék már	2—
Elegáns sötét szövetek pongyola és blouze tiszta gyapjuból már	2—
Dup'a széles crepon minden divat szinben már	2—
Mosó crepon métere	—50
Selymeket minden színben már ...	1-20
Broch selymek minden divatszínben már	5—
Remek szép mill flór remek már ...	2-90

Divat softis selymek minden színben.
Mosó árukat rendkívül olcsó árban.

Deléneket már	—50
Szép és jó színű kartonokat	—55
Női schifon ingek himzéssel	1-55
Női kézi himzett vászon ingek	2-50
Női schifon nadrágok gyönyörű hímzéssel	1-80
Női hálókabátok	2-50
Női fehér alsók himzett volánnal	2-50
Lüster jouponok	2-50
Clott jouponok	2-50
Himzett batiszt kötény	—90
Miedervédők szalag befűzéssel	—90
Gyönyörű schifon himzések	—85
Csipkék már	—04
Különböző csipke rüschök	—30
Gyönyörű csipke gallérok	—90
Creponok minden színben	—60
Selyem maradék méterje	1-30
Gyermekharisnyák fekete és barna	—30
Női kötött harisnyák	—40
Muslin harisnyák minden színben	—90

Tavaszi és nyári keztyüket
minden kivitel és színben.

Üzletemet a Weitzer János-
utcából f. é. június hó 1-én
Andrássy-tér és Salacz u.
sarkára a Bloch H. papir-
kereskedése mellé helye-
zem át.

Kérem továbbra is t.
vevőköröm szives párt-
fogását.

2951

Üzletberendezés eladó, a helyiség kiadó.

Új étterem és sörcsarnok

Ugy a n. é. közönség, mint ismerőseim szives tudomására adom,
hogy a Forray-utca 4. számú házban teljesen ujoannan berendezett

sörcsarnokot és éttermet

nyitottam, ahol izletes étkek, kiváló italok és frissen csapott
kőbányai sör kapható figyelmes kiszolgálás mellett jutányos árért.
Fotórekvésem az leendő, hogy nagybecsű vendégeim meglegedé-
sét kiérdemeljem.

Házban és házonkívüli abonensek különösen nagy
kedvezményben része ülnek.

Szép udvari és mellékhelyiségek.

Szives partfogást kér:

Frisch Mihály,

2963

a „Városi Kávéház” volt pincére.

Szalon angolbőr butorok

a legfinomabb kivitelű a legeggy-
szerűbbig. — Továbbá használt
butorok átalakítása valamint lakás-
berendezések és díszítések a leg-
olcsóbb árban elfogadjatnak.

Levelezőlap meghívására azonnal
jövünk!!!

Dougán és Majer

kárpitos és díszítők

2958

ARAD, Átzel Péter-utca 3. sz.

(az udvarban, a kapuval szemben)

Leltározás alatt felhalmozott raktár folytán
legjobb és legszebb ernyő és francia fűzők.

NASSAN R.

ernyő- és fűző-különlegességi üzletében

Arad, Szabadság-tér 19. alatt,

már 1 K. 90 fillértől kezdve árusítatnak el, ahol javítások
és áthuzások is a leggyorsabban és legjutányosabban, szak-
szerűen eszközöltetnek.

2041

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű
közönséggel, ismerőseimmel és
jóbarátaimmal tudatni, hogy a
Boros Béni-tér 4. sz. alatt

3044

Turul-kávéházamat

ismét személyes vezetésem alatt
tovább folytatom. — Hideg
ételek és kitűnő italok a
nagyérdemű közönség rendel-
kezésére állanak. Szives párt-
fogást kér

Naponta kitűnő
cigányzene !!

Havancsák József kávé.

Használt élelmiszer-
nyelvények megvásárolhatók

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vat-
tával.

Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

különlegességi dohány-
tűzsdében.

Veszek

vagy más tárgyakra átcserelek:
zálogbédulakat, tört aranyat és ezü-
stöt, gyémántot és brilliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

óra és ékezerész

Weitzer J.-utca, Minorita-palota

Telefon 438. szám. 2038

Arad legnagyobb óra- és ékeszer-
raktára. Olcsó bevásárlási forrás.

10 évi

gyakorlattal bíró föld-
művelésiskolát végzett,
magyar és román nyel-
vet birtó, józan életű,
vas szorgalomu, 40
éves, nős, családos,
rom. kath. vallásu
egyen megfelelő

állást keres.

(Cimeket a kiadóhiva-
tal továbbít.) 2965

Figyelem a címre!

Nem összetéveszteni!!

Ha kerékpárt vagy jó varró-
gépet akar venni látogasson meg,
ahol könnyen meggyőződhet, hogy
nálam csakis a legjobb gyárt-
mányu gépek kaphatók feltűnő
olcsó árakban, esetleg ked-
vező részle-fizetés mellett is.
Javítások legszakoszerűbben,
jutányosan elkészítetnek. —
Mérlegjavításokat állami hitelesít-
téssel vállalom. Síracsokat olcsón
készítek. — Szives pártfogást kérek

Hammer Zsigmond

lakatos, műszerész és mérlegkészítő

Arad, Boros Beni-tér 2. sz.

REICH GYULA

bádogos és vízvezeték berendező

ARAD, Hunyadi-utca 8. sz.

Fárber műszertárral szemben. Telefon 1048.

Elvállal minden e szakmába vágó munkák készítését, úgy-
mint: fürdőszoba, angol klozet és vízvezeték beren-
dezéseket, valamint bádogos munkákat a legjutányo-
sabb árak mellett. Költségvetést díjtalanul készítek. 314Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elne-
vezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely
a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen
elmulasztani.A **HELACIT** különösen ajánlatos zsiros, fényes,
izzadó arcbrű egyéneknek, de használhatja bárki is
estély, séta stb. előtt.A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra
öntünk és azzal arcunkat letöröljük.Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, ame-
lyet a **HELACIT** azon percben előidéz: Az arc olyan
lesz, mintha valami lehelet finomságu harmattal (a gyü-
mölcshamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában.

1224

1725—1914. tkv. sz.

Együttes

Árverési hirdetményi kivonat. Az Aradi kir. törvényszék, min-
telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy Lukáchy Lajos ügyvéd aradi
lakos mint jelentkező továbbá Idsb.
Macher Imre győri és végül Ko-
vács Gézáné aradi lakosok mint
csatlakozónak kimondott végrehaj-
tók javára 6000 K, 4000 korona
és 5000 korona tőkeköveteléseik
és jár behajtása végett az aradi
kir. törvényszék területén levő
Aradváros belvárosában fekvő az
aradi 6:99. számú tjkönyvben
A. + 1—2. sor. 7507/1899. és
7506/1899. hrszám alatt felvett
Margit utcai 5. számú üres telek
és 6. számú beltelkes háza az
árverést 2456 koronában eszennel
megállapított kikiáltási árban el-
rendelte és hogy a fentebb meg-
jelölt ingatlanok az 1914. évi ju-
nius hó 16-ik napján délután 3 óra-
kor az aradi igazságügyi-palota
földszint jobbra levő 48. sz. helyi-
ségében megtartandó nyilvános
árverésen a kikiáltási ár fele része,
vagyis 1228 koronán alól eladatni
nem fognak.Árverezni szándékozók tar-
toznak az ingatlanok becsárának
10%-át, vagyis 245 korona 60 fill-
ért készpénzben, vagy az 1881. évi
LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyam-
mal számított és az 1881. évi novem-ber hó 1-én 8888. szám alatt költ
igazságügyminiszteri rendelet 8.
§-ában kijelölt óvadékképes érték-
papirokban a kiküldött keséhes le-
tenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c.
170. §-a alapján a bánatpénznek a
bírósnál előleges elhelyezéséről
kiállított szabályszerű elismervényt
átsszolgáltatni.Arad, 1914. évi március hó
2-ik napján.Az aradi kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóságtól.

3036

Aknay s. k.

kir. törvényszéki bíró.

**Muhar- és
bükköny-széna
eladó.**
Flórián-utca 6/b.szám
3. ajtó. 3032**Nagymennyiségű
maculatura
eladó.****MEGHIVÓ.**Ez évi május hó 7-én, csütörtökön délután 5 órakor a Köz-
ponti-szálló nagytermében (bejárat Salacz-utca) az Általános
Gázizzófény részvénytársaság előadója**mintafőzéssel kapcsolatos****ELŐADÁST**tart, a gáznak a háztartásban való célszerű felhasználásáról.
Ezen előadásra van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel
meghívni. — Különösen felhívjuk a hölgyközönség figyelmét e
főltte tanulságos és hasznos előadásra, melyből minden ház-
tartásban előnyösen alkalmazható tapasztalatokat merithet.**Belépő-díj nincs.****Az aradi légszeszgyár.**

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpádás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogakfehérítése és hirtelen fogorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálstáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. TELEFON: 10-11. SZÁM. 1025

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Vénus kézfínítók

a legjobb, mely a kezét három nap alatt bársony simává és fehérre varázsolja, 1 üveg 70 fillér. Kapható a Központi Drogeriában. 2201

ALKALMAZÁST NYER.

Magas fizetéssel

azonnali belépésre felvételnek előrendű varróleányok. Samuel Arnoldné női divatterme, Tökölly-tér 8. I. emelet. 2984

ALKALMAZÁST KERES.

Bognár

mesteri állást keresek, jó bizonyítvánnyal uradalomnál. Kiss Ernő Kisszentmiklós. 2968

INGATLAN.

Sarokház

jóforgalmu üzlettel, dohánytőzsde és italmérési jogokkal, még 11 évig adómentes, kényelmes, modern lakásokkal, tisztán 8 %-ot jövedelmez, előnyös amortizációs kölcsönrel terhelve elköltözés miatt szabadkézből eladó. Bővebbet Borona-utca 4. szám, ugyanott egy uriszoba berendezés is eladó. Ertekezni lehet Braun N. Antal festékraktárában is Boros Béni-tér 7. sz. Arad Telefon 887. 2875

Kapa-u. 19/a

számu ház eladó. Bővebbet Zombori fodrásznál, Forray-u. 2960

KIADÓ LAKÁS.

Attila-tér 1. számu

házban egy a kapualjába nyíló különbejáratu, kényelmesen butorozott szoba, előszoba és fürdőszoba használattal, kiadó. 8087

Egy különbejáratu

utcai butorozott szoba, előszobával, villanyvilágítással és fürdőszoba használattal, azonnal kiadó, Rákóczy-utca 15. 2881

Kiss Ernő-u. 9. szám

alatt újonnan épült emeletes házban 2 és 4 szobás modern lakások augusztus 1-re kiadók. 8061

Az Andrássy-téren

2 utcai, egy udvari és fürdőszobából álló balkonos, elkülönített lakás, irodának vagy garzon lakásnak alkalmas, azonnal kiadó. Bővebbet Hunyadi-utca 1. (Münz-ház) II em., ajtó 22. 8057

Kiadó lakás.

Egy 8 szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló lakás villanyvilágítással augusztus 1-re kiadó. Bővebbet Flórián-u 14. 2960

4 szobás

földszinti lakás gróf Apponyi Albert-ut 8. sz házban, központi melegvíz fűtéssel f. év november 1-re kiadó. Bővebbet Frick, telefon 829. 8018

3 szobás

utcai lakás fürdőszobával, zárt folyósóval augusztusra kiadó, Kőszep-utca 18. 8010

Külön bejáratu

elegánsan butorozott szoba villanyvilágítással, azonnal kiadó. Kápolna-u. 8. 8009

3-4 és 5 szobás lakások

minden hozzátartozó kényelmes mellékhelyiséggel, azonnaira kiadó. Hasszinger-utca 5. 5766

Udvari 3 szoba,

fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló uri lakás augusztus 1-re kiadó Deák Ferenc-utca 39. 1077

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 8 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekből azonnaira kiadó. Ertekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

ÜZLETEK.

Bérbeadó

jó menetelű 11 év óta fennálló vegyeskereskedés korl italmérés-sel, hozzá tartozó kényelmes lakással vidéki nagyközségben. Cim a kiadóhivatalban. 8062

Eladó

egy jóforgalmu korcsma, szállodá-vai együtt családi okok miatt. Érdeklődni lehet Pécska-ut 3. 2985

Jóforgalmu

korcsma és üzlethelyiség külön teremmel együtt, kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 1501

Jó forgalmu vendéglő

házzal együtt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2980

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Házbér

könyvek kaphatók Pichler Sándor könyv- és papír kereskedésében Arad, Szabagság-tér 1. sz. 2791

Hírneves

halmágy vidéki málnaszörp 5 kgrmos posta kanna franco 8¹/₂ korona. Gyógyszertár, Nagyhalmáryon. 8089

Róssa burgonya

egészséges, friss evő- és vetni-való, díjmentes házhoz szállítással kapható: Rubinstajn Mór butorszállítónál Arad. Telefon 188. 8047

Hajbetegségek

ugy keletkeznek, hogy elmulasztja a hajnak s a fejbőrnek gondozását, ezt meggátolhatja a bitűnőknek bizonyult Dr. George Robert American Hair Petroljával. Kapható a Központi Drogeriában. 2201

Acélos, tartós, kristály tiszta

jég

háztartási célokra naponta házhoz szállítva 5 és 8 koronás adagokban. Aradi Jégtelep Petőfi-utca 7a. Telefon 199 sz. 2297

Szép fűszerüzlet-berendezés

azonnal, olcsón eladó. Flórián-utca 13. 2988

Bélyeggyűjtemény

2500 darabon felül olcsó áron eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2984

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levetett férfi ruhát, utazó és városi bundát valamint mindenféle egyenruhát. Bleier Ignácz, ruhakereskedő Szent Pál-utca 12. 2888

Alágyujtásra való papir

kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálaként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KÜLÖNFÉLE.

Épületbádogos

és vízvezetési munkákat, ugyszintén tetőfestést és javításokat legszakoskerabban és legolcsóbban elvállalok vidékre is. Sztójka Kálmán Arad, Weitzer János- és Batthyány-utca sarkok. 1281

Szaxatorium Dr. Fasan

Spittal Millstätter-tó, Karintia. Alapított 1893. Morium lezoktatási gyógmód kénysser nélkül és enyhe formában, ugyanint könnyű betegeknek és üdülésre szorultaknak általában. Prospektust ingyen. 1058

Téglavályog és épülettégla talpon vagy lebontva, 8088

jutányos áron eladó K. Kovács Istvánnál Vizesicsárda.

Védekező szerek

szőlő, gyümölcs és mezőgazdaság részére.

Rézkénpor

peronospora ellen.

Vizben oldható kén-só

oidium ellen.

Füsttámasztó anyag

szőlőknek fagy ellen való megvédésére.

Vizben oldható gyümölcsfa-carbolineum

téli permetezésre

mészkenlé

téli és nyári permetezésre gyümölcsfák gombabetegségei ellen — darabos kén — rudkén — közönséges és asbest-kénlap — rézmészpor — chlorbaryum répaféreg ellen carbolpor carbolsav — cresolium fertőtlenítésre.

Elismerő levelekkel szolgálhatunk.

Dobiaschi J. és Dörner Testvérek, vegyitermék gyárai **ARAD.**

Telefon 165. 1391

Legszebb bérma-ajándékok

nagy választékban már

két koronától kezdve kaphatók

Gartner József

óras és ékszerésznél

Forray-utca (Guttman fűszeres mellett)

„MATTEINE“

poloska- és molyirtó vállalat

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett.

ARAD, Tabajdi Károly-utca 1. szám.

Telefon 10-45.

Telefon 10-45.

APRÓ HIRDETÉSEK

KÜLÖNFÉLE.

Kölni víz

eredeti recept szerint készítve, legjobb minőségben „Központi Drogeriában“ kapható. Egy üveg —50., —90., 1.90 és 3—korona. 2201

Értesítem

a nagyérdemű közönséget, hogy Aradon, a Főúton Gábor utca 11. sz. alatt levő Mörztz féle mosó és vasaló intézetet átvettém. Elvállalok olcsó árért minden szakba vágó munkák készítését. Kiváló tisztelettel Varga Antalóé. 2882

Üzlet áthelyezés!

Miután házamban levő bolthelyiségemben volt köcsönkönyvtáramat bezúntattam és a többi árucikkeket, ugymint hangjegyeket, hangszerkéllékeket, levelepapírokat, névnapi és ujévi felkiosztó kártyákat, szentképeket, nagy mennyiségben író- és rajzszerkeket, citra és cimbalom hurokból álló arukat a most is fennálló és du ad felszerelt zongoraktáram mellett helyiségbe áthelyeztem és azokat mélyen leszállított árban az új helyiségben árusítom. Kriszta József, Deák Ferenc-utca 28. 3033

Eserjőfű

gyomor elixír. Emésztési zavarok, étvágytalanság, felfúvódás, gyomorégés, emégyés, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgörcsök, székrekedés, bélrenyheség, bélférges (giliszták) bélbacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona. Raktárak Hehs Vilmos gyógyszerháza Aradon, Batthyány-utca és gúori Földes Kelemen gyógyszerháza Aradon, Deák Ferenc utca. 5180

Aradi Vendéglősök és Kávézó Ipartársulatának Helyeszközlő és Közvetítő Osztálya ARAD, Szabadság-tér 21. szám. Sürgőnycim: Vendéglősök Ipartársulata. Városi és megyei telefon szám: 571.

Tisztelettel értesítem hogy helyeszközlő irodánkban nemcsak tagjaink, hanem a vidéki kartársaink részére is a legnagyobb készséggel helyezünk el elsősorban szállodai, vendéglői és kávéházi női és férfi személyzetet, valamint piacereket. Amikor ezt bátor vagyok a t. Kartársak tudomására hozni, utalok az e téren sok éven át szerzett tapasztalatokra, melyeket a helyezés körül szereztem s így kívánom az, hogy az általam közvetített egyén k a kért munkakört b ne tudják tölteni. Az általam közvetített egyének meg iszható-ágáért mindenkor felelősséget vállalok. Kérem a t. Kartársat, hogy adandó alkalommal közvetítő irodákat igényeljenek velem szíveskedjenek. Kiváló tisztelettel Nevj-ük József, az Aradi Vendéglősök és Kávézó Ipartársulatának ügyvezetője. 2981

Értesítés.

Üzletfeleim és a n. é. közönség szíves tudomására adom, hogy a Varjassy Lajos és a Borona-utcák sarkán levő épület- és butor asztalos műhelyemet május hó 1-én Vécsey-utca 6. sz. alá Schwid-utcai rejarat helyeztem át. További szíves pártfogást kér: Erki Balázs, asztalos.

Bérma ajándékok legolcsóbb beszerzési forrása 3059

Losonczy Lajos és Tsa

Órá- és ékszerésznél Szabadság-tér 1. szám

Arany női órák	12 koronától
Arany nyakláncok	10 koronától
Aranygyűrűk	6 koronától
Arany fűzők	5 koronától
Fü ezüst óra	8 koronától
Nikkel óra láncsal	4 koronától stb.

Szíves pártfogást kér

Losonczy Lajos és Tsa

Órá- és ékszerésznél.

Wohlberg Lipót-féle házban

(volt Hajek-féle) Forray-utca 7. sz. egy modern

3 szobás lakás

mellékhelyiségekkel augusztus hó 1-ére

kiadó.

Bővebbet a házmesternél 3050

Ügyes szerelőt,

aki kis amerikai benzín- és szivógáz-motorok önálló szereléséhez és javításához ért, azonnali

belépésre keres

Sam. Wagner gépgyár Nagyszében.

Román és német nyelvet beszélők előnyben részesülnek.

Üzletáthelyezés!

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a mai naptól kezdve üzletemet a zsidó-templom épületből az

Asztalos Sándor-utca 8. sz. alá

(volt Spielmann-házba)-saját házamba helyeztem át. Üzletemben mindenféle déli gyümölcs, narancs, citrom, zöltség újdonság, főzelekkélek, kóser füstölt hus, virsli, liptói turó, felvágott, legfinomabb gyümölcsnálkák, finom tearumok és ménési butellás borok és kőbányai sör zárt palackokban kaphatók. — Dunai és tiszai halak napon a friss állapotban fognak üzletemben előrusítottatni. A t. közönséget felkérem, ha élő halakat óhajt vásárolni, úgy minden hét csütörtök délutánján szíveskedjenek üzletembe elfáradni, ahol az érkezett halakat élő állapotban megtekintheti. — Szíves pártfogást esedezem. Kiváló tisztelettel 2361

Lutwák József

Asztalos Sándor-utca 8. sz. Az Árpád-téri üzletberendezés-eladó.

240—1914. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1913. évi 26020. számú végzése következtében Dr. Szalay Károly aradi ügyvéd által képviselt Fonclere p sti bírt. intézet, aradi bej. cég javára 339 korona 50 fillér s jár erejéig 1914. évi január hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felül foglalt és 2212 koronára becsült következő ingóságok, a m.: hordók, kocsi, csikó, tengeri stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a világi kir. járásbíró 1914-ik évi V. 32/2. sz. végzése folytán 339 kor. 50 fillér tőkét követelés, ennek 1913. éi október hó 15. napjától járó 6% kamattal és eddig bírósággal már megállapított költségek erejéig Kovászi községben, végrehajtást szenvedett lakásban levő megtartására 1914. évi május hó 8-ik napjának délutáni 1/4 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérők, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. A helyszénére a község-házától lesz az indítás.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés

az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Világos, 1914. évi április hó 17. napján.

Thuránszky Sándor, 3049 kir. bír. végrehajtó.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára, valamint valódi

lignum sanctum-tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játékaru üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.

V. 1878|2—1913. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 16137—1913. számú végzése által Kovács Soma és társa végrehajtásá javára 18600 kor. tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal foglalt és 2910 koronára becsült ingatanyok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Ujmikolcban a fűrésztelepen é: Arad n. Boros Béni-tér 15. sz. a levő eszközzésére 1914-ik évi május hó 8-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérők becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kitűzetendő.

Kelt Aradon, 1914. évi április hó 15. napján.

Török Dénes, 3041 bírósági végrehajtó.

Varga D. Dani

Fűző és ernyő különlegességek készítője

Arad, Andrásy-tér 20. Központi szálló mellett.

Telefon 808.

Alapított 1845.

Telefon 457. szám.

Neumann M.

uri szabó, cs. és kir. udvari kamarai szállító,

9471

férfi-, fiu- és leánykaruha-telepe ARAD.

Elismert legjobb minőségű áruk kifogástalan kivitelben.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre. Raktárak az ország minden
nagyobb városában. A tavaszi nagy képes árjegyzék megjelent. Kivánatra ingyen és bérmentve.

„MODIANO”
CLUBSPECIALITÉ

A LEGDRÁGÁBB
A LEGJOBB!

Orvosi tanácsra így a hüvelyek
mint a lapocskák nyomattalanok, de
mindenikben benne van víznyomással
aréjegy és a gyász aláírása. S. G. Modiano

93671

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

KOSZTÜM UJDONSÁGOK

cottelen, pepita és más divatszövetekből
legjobb szabás már 35 koronától kezdve.

Legujabb divatu női felöltők

Rövid divatfelöltő,
Sportkabátok,
Selyem felöltők,
Fehér kabátok,
Gyermek felöltők,

Leányka ruhák,
Bluzok,
Pongyolák,
Aljak,
Lüster- és gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

1665

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.